

DRUŽINSKI TEDNIK

Leto XVI. V Ljubljani, 30. novembra 1944. Št. 48 (785)

Modrost je boljša kakor zlato
in srebro.

Slovenski rek

UREDNIŠTVO in UPRAVNIŠTVO:
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 14/III.
Poštni predal št. 253. Telefon št. 33-32.
ROKOPISOV ne vračamo, nefrankiranih
dopisov ne sprejemamo. Za pismen
odgovor je treba priložiti 2 L v znakah.

NAROČNINA: 1/4 leta 20 lir, 1/2 leta
40 lir, vse leto 80 lir. Račun poštne
hranilnice v Ljubljani št. 15.393. Naroč-
nino je treba plačati vnaprej. — Po-
samezna številka stane 2 liri, stare
številke 3 lire. — OGLASI po tarifi.

Pod nemško upravo so se Parižani zgra-
žali, da so jim — seveda iz gole sekature
— dovolili samo po eno ali dve uri elek-
tričnega toka na dan. Danes seveda ni več
sekatura, ko jim »osvoboditelji« ne dovolijo
niti toliko svetlobe, kolikor so je od Nem-
cev dobili: zakaj samo pozno zvečer gori
luč približno eno uro.

Iz članka »V osvobojenem Parizu«
(str. 2)

Priklicani duhovi

Iz uradnega komunikeja, izdanega
po konferenci v Moskvi, je bilo raz-
vidno, da je potoval gospod Winston
Churchill k tovarišu Stalinu ne samo
zaradi sporazumevanja v vojaških
zadevah, temveč v glavnem še zato,
da bi reševal, kar bi se se dalo re-
šiti na Poljskem in na Balkanu. Iz
istega komunikeja je bilo tudi raz-
vidno, da sta se gospod Winston
Churchill in tovariš Stalin »sporazu-
mela«, da bosta pospeševala »spora-
zumevanje« med poljskim komunistič-
nim sovjetom v Lublinu in poljsko
eksilno vlado v Londonu ter med
»jugoslovanskim« maršalom Titom in
»kraljevsko« jugoslovansko vlado v
Kairu. Angleški listi, ki so komentirali
ta »sporazuma«, so trdili, da je
Anglija s tem zavarovala svoje inte-
rese tako na Poljskem kakor na Bal-
kanu. Balkan bo ostal pod angleškim
svplivom in jugoslovanski narodi
bodo lahko svobodno odločali o svoji
usodi. Skratka, v Londonu so bili pre-
pričani, da se bo tisto, kar je bilo
dogovorjeno v Moskvi med gospodom
Winstonom Churchillom in tovarišem
Josipom Stalinom, tudi res izvršilo.

Pa so od tistega »sporazuma«, v
Londonu tolikanj proslavljenega, pre-
tekli tedni in potekajo zdaj že me-
seci, toda določbe moskovskega »spora-
zuma« se ne le niso izvršile, ampak
so zdaj še neizmerno dalje od iz-
vršitve, kakor so bile za časa mo-
skovskega »sporazumevanja«. Poljsko
vprašanje se ni niti za milimeter
pomaknilo dalje, a jugoslovansko je
napravilo ogromen napredek, samo v
določa drugi smeri, kakor so si jo
želeli v Londonu. »Sporazumevanje«
med »jugoslovanskim« maršalom Ti-
tom in »kraljevsko« jugoslovansko
vlado v Kairu se je razvilo tako, da
je postal gospod »kraljevske« mini-
strski predsednik dr. Ivan Šubašić po
svojem prihodu v »osvobojeni« Beo-
grad dejanski Titov jetnik. Tito in
njegova boljševiška klika se zmenita
za njegovo funkcijo ministrskega
predsednika prav tako malo kakor
za lanski sneg. »Osvobodena« Srbija,
iz katere je pobegnil pred »osvoboditelji«
pol prebivalstva, ostala po-
lovica pa je po starih petinah proti-
komunistična, postaja vsak dan bolj
izenačena s Sovjetsko zvezo. Na vsa
upravna in druga mesta so postav-
ljeni sami stodoostni komunisti, in
ker srbski ni bilo dovolj na razpo-
lago, so jih izbrali iz pisane medna-
rodne družbe Židov, Arnavtov, Bol-
garov, Madžarov itd. Celo upravo
mesta Beograda je prevzel Žid Moj-
z Pijade, desna roka Broz-Tita. Sr-
bi, ki so že po »osvobojevanju« pobeg-
nili iz »osvobodene« Srbije, pravijo,
da ni na mestih Titove uprave niti
četrtina Srbov.

V kolikor Srbi niso pobegnili, so
jih Titove tolpe ob asistenci boljšev-
ikov polovile, postreljale, pozaple,
odgnale v koncentracijska taborišča,
v delavske bataljone ali neznano
kam. Celo skupine bivših jugoslovanskih
častnikov so odpeljali z ladjama
po Donavi nekam navzdol, po vsej pri-
liki v Sovjetsko zvezo, kjer jih čaka
enaka usoda kakor poljske v Katinu.
Po vseh srbskih krajih so izvedli Ti-
tovi komunistični tolpači »svobodno
ljudsko glasovanje«, ki se je končalo
tako, da so se tudi stodoostni proti-
komunisti »izrekli za Tita« in »stodo-
ostni monarhisti« proti kralju in
njegovi vladi. Vse preostale moške
so pa nato polovili in jih vtaknili v
svojo »osvobodilno vojsko«, da jih po-
mešane s starimi tolpači pošiljajo
kot tonovski hrano k boljševiškim čet-
am na Madžarsko.

Toda nič dosti bolje kakor »osvob-
ojeni« Srbi, se tudi ne godi starim
pripadnikom Titovih tolpa, v ko-
likor niso »višji«. Tolpavska raja je
ostala tudi po »osvobojevanju« raja.
Napoli naga, sestradana, izčrpana od
treh let potepanja po gozdovih in go-
rah, je ta raja pričakovala, da bo po
prihodu »tovarišev« rdečearmejcev
dobila vsaj nove uniforme, zadosti
hrane in razne ugodne položaje, pa
je v resnici dobila od »tovarišev« Ru-
sove (ki so dejansko skoraj sami
Mongoli) le nov sunek pred nemške
topove in strojnice, in to po veliki
večini ne na bivšem jugoslovanskem
ozemlju, ampak kakor že rečeno, na
madžarskem odseku sovjetske fronte.
A njihovi svojci doma stradajo zdaj
še bolj kakor kdaj koli, zakaj iz
»boljševiškega« raja ni prišel v
»osvobodeno« Srbijo dosti več niti en
sam grizljav hrane in tudi ne bo, saj
stradajo še sami rdeči vojniki in so
zvečine navezani le na rekvizicijo in
ropanje po »osvobodjenih« krajih. Po-
litično prisenetavanje ljubljanske ofar-
je o dolgih vrstah ljudi, ki priva-
žajo po Donavi iz Sovjetije živla v
Beograd, je bilo nemogoče prav tako
propagandna laž kakor vse, kar pri-
de s teh jezikov. Ladije prihajajo si-
cer res, toda namesto živih vozijo
orožje in municijo.

V takem položaju se je torej zna-
šel »kraljevske« ministrski predse-
dnik dr. Ivan Šubašić v Beogradu, ka-
mor je prišel v najnem preprčanju,
da ga bo Tito sprejel z odprtimi ro-
kami in mu izročil oblast v »osvob-
ojeni« domovini. Nastanjen v hotelu
»Moskve«, je Šubašić noč in dan pod
nadzorstvom agentov domače in boljševiške GPU in ne more govoriti z
nikomer, ne da bi komunisti to ve-
deli. Njegovo pritiskanje na Tita
glede sestave nove vlade »sporazu-
ma«, kakor je bilo sklenjeno v Mo-
skvi na konferenci med gospodom
Winstonom Churchillom in tovarišem
Josipom Stalinom, je ostalo prav ta-
ko brez rezultata, kakor Mikolajczy-
kovo na lublinski svet. »Maršal«
Tito je dal svojim zaupnikom izjavo,
v kateri je naglasil, naj se zastran
»sporazumevanja« s kraljevsko vlado
ne vznemirjajo, ker nima prav nobe-
nega namena iti le še en korak dalje
v smislu dejanskega sporazuma.

Kar je bilo le treba nekaj ukreniti,
če ne zaradi drugega že zaradi Londo-
na, ki je postajal vsak dan nestr-
nejši od beogradskega »sporazumeva-
nja«, je Tito poslal dr. Šubašića v
Moskvo. Toda ne samega, ampak
v spremstvu »vrhovnega poveljnika«
svojih tolpa na slovenskem ozemlju,
tovariša Kardelja, ki je bil očitno do-
ločen kot njegov paznik in poseben
Titov zaupnik ter informator za Kre-
melj. Kdor pa pozna kremelsko po-
litiko, ve prav dobro, da velja tudi
za to potovanje popolnoma isto ka-
kor za Mikolajczykovo: Šubašić v Mo-
skvo — Šubašić iz Moskve. Tudi če
bo tam »sporazuma« morda dosežen,
je le nova prevara »kraljevske« ju-
goslovanske vlade in Londona, tre-
nutno in stodoostno brezpomembno
maskiranje dejanskega stanja, ki je
samo eno: boljševizacija. Saj tega
tolpači med seboj in doma tudi prav
nič ne prikrivajo. Njihove pocestne
»publikacije« govore namreč odkrito:

Tragedija poliskega naroda

Cinično žrtvovani od enega zaveznika, brutalno masakrirani od drugega, bodo Poljaki
večen nauk, koliko vere gre sedanjim »osrečevalcem« človeštva

Varšava, Katin, pa spet Varšava:
tri najvidnejše postaje poljskega kri-
ževega pota. Prva Varšava je bila
nujna vojna tragedija; kljub vsemu
je bila od vseh teh treh postaj naj-
manj nečloveška.

Sledil je Katin. Tisoče in tisoče
poljskih oficirjev, aktivnih in rezerv-
nih, je na en mah spravil kavkaski
krvnik s poti, dobro vedoč, da je
treba narodu samo glavo odrezati,
t. j. razumniški sloj, nakar lahko
z obglavljenimi gmoto ravna, kakor ga
je volja.

Tretja, najhujša postaja: Varša-
va II. Več kot 300.000 mrtvih, pre-
stolnica izpremenjena v prah in pe-
pel, v Londonu in Moskvi si pa dva
maneta roke, tista dva, ki jima je
bil nacionalni Poljak že pod carji
trn v peti, prav posebno pa se zdaj,
v dobi tako imenovanih »osvobodil-
nih« vojn; zato sta tudi tako rafini-
rano vprizorila varšavski masakr:
zahodni in vzhodni Izraelci.

In vmes: dan za dnem tisočih dro-
bnih tragedij, tragedij, ki si jih naš
meščan težko predstavlja, posebno
ker je še sorazmerno sit in oblečen
in živi varnejše življenje kakor kateri
koli meščan med Pireneji in Helsin-
kijem, med Brusljem in Solunom.

Dobro bi bilo, gospodje in dame, ki
zmerom vse najboljše veste, da bi vsaj
za eno minuto dopustili možnost, da
ne veste vsega najbolje, in da bi se
samo za eno minuto živeli v do-
mnevo, da utegnemo vendarle mi prav
imeti, ki gledamo hladno in logično,
brez srčne zaslepljenosti, a tudi brez
tih računov. Dobro bi bilo, pravimo,
ker bi obogateli za dragoceno spozna-
nje: nemogoče je namreč, da bi ves
svet, s tako imenovanimi »zavezniki«
vred, brezkompromisno in s preziorom
odklanjal doma pri sebi boljševiški
sistem, če ne bi bil ta sistem tako
nečloveški in barbarski, kakor trdi-
mo, da je. Nemogoče je, da bi bili
desetstični in stotični purgarjev zbe-
žali s Finskega, iz Baltika, Rumunije
in Srbije pred rdečimi »osvoboditelji«,
če bi bili boljševiki tako kulturni
ljudje, kakor jih slikajo naši hej-
slovani — ko je vendar le predobro
znano, da se purgar izlepa ne pre-
makne z mesta, kamor se je prilepil.

V prejšnji številki smo dali be-
sedo Američanu Chamberlinu; mož,
ki je leta in leta preživel v Sovjetiji,
je razgalil zakulisje Stalinove poli-
like do Poljske.

Danes naj spet izpregovori zave-
znik Moskve: angleški tednik *Weekly
Review*.
Vzhodno od Curzonove črte, pravi
londonski list, se ima dobesedno iz-
trebiti vse, kar je poljskega. To do-
zejajo Sovjeti na tri načine: s pri-
silno mobilizacijo Poljakov za sovjetsko
vojsko, z obsejnim deportacijami
v notranjščino Sovjetske zveze in z
velikimi selitvami. Tako se bodo Po-
ljaki morali med drugim izseliti do
aprila 1945, iz vilskega okraja, že
do 15. januarja 1945 pa iz lvovskega

kami in mu izročil oblast v »osvob-
ojeni« domovini. Nastanjen v hotelu
»Moskve«, je Šubašić noč in dan pod
nadzorstvom agentov domače in boljševiške GPU in ne more govoriti z
nikomer, ne da bi komunisti to ve-
deli. Njegovo pritiskanje na Tita
glede sestave nove vlade »sporazu-
ma«, kakor je bilo sklenjeno v Mo-
skvi na konferenci med gospodom
Winstonom Churchillom in tovarišem
Josipom Stalinom, je ostalo prav ta-
ko brez rezultata, kakor Mikolajczy-
kovo na lublinski svet. »Maršal«
Tito je dal svojim zaupnikom izjavo,
v kateri je naglasil, naj se zastran
»sporazumevanja« s kraljevsko vlado
ne vznemirjajo, ker nima prav nobe-
nega namena iti le še en korak dalje
v smislu dejanskega sporazuma.

Kar je bilo le treba nekaj ukreniti,
če ne zaradi drugega že zaradi Londo-
na, ki je postajal vsak dan nestr-
nejši od beogradskega »sporazumeva-
nja«, je Tito poslal dr. Šubašića v
Moskvo. Toda ne samega, ampak
v spremstvu »vrhovnega poveljnika«
svojih tolpa na slovenskem ozemlju,
tovariša Kardelja, ki je bil očitno do-
ločen kot njegov paznik in poseben
Titov zaupnik ter informator za Kre-
melj. Kdor pa pozna kremelsko po-
litiko, ve prav dobro, da velja tudi
za to potovanje popolnoma isto ka-
kor za Mikolajczykovo: Šubašić v Mo-
skvo — Šubašić iz Moskve. Tudi če
bo tam »sporazuma« morda dosežen,
je le nova prevara »kraljevske« ju-
goslovanske vlade in Londona, tre-
nutno in stodoostno brezpomembno
maskiranje dejanskega stanja, ki je
samo eno: boljševizacija. Saj tega
tolpači med seboj in doma tudi prav
nič ne prikrivajo. Njihove pocestne
»publikacije« govore namreč odkrito:

OB ODSTOPU MIKOLAJCZYKA

okraja. Ves predel vzhodno od Curzo-
nove črte je že zboljševiziran.

Lublinski poljski odbor, ugotavlja
dalje *Weekly Review*, je popolnoma
pod vplivom sovjetske tajne policije
GPU. Zadnji dogodki so pokazali, da
Moskva sicer ceni zunanjepolitično
vlogo tega odbora, očita mu pa, da
notranjepolitično ni »dovolj nagel in
temeljitec. Sicer pa ima lublinski od-
bor pod svojo oblastjo le prav skro-
men kos ozemlja.

Selitve, ki smo jih gori omenili, za-
devajo vse Poljake, prebivajoče v
Litvi, Beli Rusiji in Ukrajini; vrše
se na podlagi posebnega »dogovora«,
ki ga je sklenil lublinski odbor s pri-
zadeti deželami.

V vzhodnopolskih šolah je uveden
komunistični učni red, zemlja je pa
že razdeljena po vzoru kolektivnih
obratov.

Dalje pravi londonski list, da mora
lublinski svet pod pritiskom GPU
tudi v zahodni Poljski čim prej iz-
vesti boljševizacijo, podobno kakor je
onkraj Curzonove črte že v celoti
izvršena. Toda v zahodni Poljski po-
stajajo razmere čedalje bolj kaotič-
ne: prebivalstvo namreč odklanja
lublinski odbor, zato se pa hoče le-
ta uveljaviti s terorom. Na desetstične
Poljakov so že pozapri v koncentra-
cijska taborišča. Gospodarstvo je do-
cela na tleh, a pomoči od zunaj ni
nobene, ker Sovjeti ne puste v deželo
ne zastopnikov mednarodnega Rdečega
križa ne delegatov angloameriške
organizacije UNRRA.

Takšen je položaj na Poljskem po

sovjetski zasedbi in v očeh sovjetskega
zaveznika. Kdor ni še docela
otopen, se mora zgroziti: 20 milijon-
ski poljski narod dobesedno izumira
pod barbarsko tiranijo svojega azijskega
sosedu, rdečega »osrečevalca« sveta.

Po poročilu iz Ženeve je v petek
odstopil predsednik poljske eksilne
vlade v Londonu, Stanisław Mikolaj-
czyk. Ker se je bil Mikolajczyk po-
prej sestel z ameriškim moskovskim
poslanikom Harrimanom, sklepajo, da
razgovor med njima ni prinesel za
Poljake nič ugodnega in da je Mi-
kolajczyk odstop v neposredni zvezi
s tem.

Politično pomeni Mikolajczykova
demisija poljsko priznanje, da je do-
sedanja politika eksilnih Poljakov do-
živela brodomol. Mikolajczyk je od-
stopil, ker ni videl nobene možnosti
več za premostitev čedalje bolj zeva-
jočega prepada med Sovjetijo in
Poljsko.

Mikolajczyk je naredil prostor ti-
stim, ki niso zastopali politike več-
nega odnehanja pred Moskvijo. Po
poročilih iz Ženeve so bile od starih
poljskih strank tri odklonile nadaljnje
je podpiranje Mikolajczykovega
kompromisarstva, to so socialisti,
nacionalni demokrati in krščanski
demokrati — same odločne proti-
komunistične skupine.

Sestava nove vlade je poverjena
dosedanemu namestniku ministrskega
predsednika Janu Kwapińskemu,
enemu od vodilnih poljskih socialistov.

Spodbudne iz Sovjetije

NEMIRI V JUŽNI RUSIJI

Po poročilih, ki so jih dobili iz
Sovjetske zveze preko Stockholm v
Ženevo, so nastali v južni Rusiji resni
nemiri. V hribih se zbirajo močne
protiboljševiške skupine, tako imeno-
vane »beli partizani«, ki imajo velik
vpliv na prebivalstvo. Sovjetska obla-
stva so bila namreč rekvirirala ljud-
stvo obilne količine živeža.

Sovjeti so morali zbrati močne od-
delke vojaštva in jih poslati na ope-
racije proti belim partizanom v hribih.

Protiboljševiško gibanje je zadnje
čase zavzelo velik obseg.

VOROŠILOV ODSTAVLJEN

Reuter poroča iz Moskve, da so
tam uradno objavili, da je armadni
general Nikolaj Bulgarnin imenovan
za člana »državnega obrambnega od-
bora« na mesto maršala Vorošilova,
ki je — kakor ugotavlja uradni tekst
— razrešen svojih funkcij kot član
tega odbora.

Tako poroča Reuter, ne DNB. Ne-
mara bo pa le res, da v Sovjetiji ni
vse tako, kakor si naša ofarska sre-

nja želi. Zadnjič smo brali o odsta-
viti Timošenko, danes o odstopitvi
Vorošilova, vmes pa o nemirih v juž-
ni Rusiji. Le kako se boste gospoda,
ki vam je Moskva še zmerom Meka
slovanskega mesianstva — le kako
se boste takrat znašli, ko se bo za-
čelo razsulo sovjetskega faraonizma?
Morda bi bilo dobro, da se že zdaj ne-
koliko pripravite za tisti čas, n. pr.
tako, da se preveč očitno ne namr-
nete, kadar slišite ime katerega pra-
vega nacionalnega Rusa, recimo Vla-
sova. Ne bo škodovalo, res ne!

STALIN NE MORE ZDOMA

Bern, 21. nov. *Exchange Telegraph*
poroča iz Moskve: V Tukajšnjih po-
litičnih in vojaških krogih izjavljajo,
da je Stalinu nemogoče sestati se s
Churchillom in Rooseveltom, ker koli
drugod kakor v Moskvi.

Zadeva bo bržčas resnična. Kaže,
da so vendar začeli Stalinu kuriti za
hrbtom. Vstaja v Ukrajini. Vorošilov
odstavljen, Timošenko v hribih —
kdo bi v takšnih razmerah še zdoma
hodil, da mu medtem navsezadnje še
hiša zgori?!

»Mi gremo s Titom v novo bodo-
nost kljub nasprotnim prizadevanjem
Londona in Washingtona!« in »Živel
Tito! Dol s smrkvim kraljem, ekspon-
entom Angležev in Amerikancev!«
Kakor poročajo švedski in drugi
listi, nevtalnihi držav iz Londona,
zbuja razvoj na jugoslovanskem ozem-
lju tako v Londonu kakor med ju-
goslovanskimi emigranti čedalje bolj
grena občutja. V Angliji pričajo
spoznavati, da je bil tudi zadnji kre-
melski pristane na »sporazuma« z
gospodom Winstonom Churchillom
glede Balkana, in še posebej Jugosla-
vije, le boljševiški pesek v oči za-
hodnim »zaveznikom« in da se tova-
riš Josip Stalin prav nič ne zmeni za
to, da bi ga izvršil, ampak gre dalje
svojo pot vesoljnega boljševiškega
imperializma, potiskujoč pred seboj
kot »kritič« razbojniškega »maršala«
Tita kot »svobodno voljo jugoslovanskih
narodov«. Da spada med razočara-
ne tudi sam gospod Winston
Churchill, bi se dalo sklepati iz nje-
gove nedavne izjave v spodnji zbor-
nici, ko je dejal, da je postala kon-
ferenca treh (njega, Roosevelta in
Stalina) tako nujna, da je ni več
mogoče dalje odlašati. Še dosti bolj
greno pa je razočaranje v vrstah
londonske in kairske okolice dr. Iva-
na Šubašića. Ta gospoda je prešla v
titofilijo iz konjunkturalnih razlogov in
pričakovala, da se bo po tej poti do-
kopala do oblasti, zdaj pa vidi, da
tam, kjer že stoji boljševizem, ni več
prostora za nikogar drugega, tudi ne
za Titovo emigrantsko zagovorniko.

Podobno kakor Angležem in ju-
goslovanskim Titovim zagovornikom v
emigraciji, se godi tudi tisti naši
gospodi doma, ki se je vsa ta leta
navduševala za OF, »maršala« Tita
in »osvobojevanje«. Preplašenih obraz-
ov se izprašuje: »Ali je le res, da
gre za boljševizacijo? Ali je le res,
da bo tudi pri nas tako, kakor je v
Sovjetski zvezi? Ali je le res, da tu-
di za nas ne bo milosti? Tako si stva-
ri pa le nismo zamišljali...«

Torej tako si »stvar« niste za-
mišljali? Kako pa potem? Da bo
boljševizem tam, kamor pride, delil
še s kom drugim svojo oblast? Tega
ni storil nikoli in nikjer in tudi ne
bo. Boljševizem je le en sam, in le
ena sama je tudi njegova agitacijska
taktika: laž. Še nikoli ni Kremelj
nikomur izpolnil danih obljub in pre-
vzetih obveznosti. Kar je dal obljub
komur koli, in tudi gospodu Win-
stonu Churchill, jih je dal že s trd-
nim sklepom, da jih bo izigral. Tako
je izigral tudi zadnjo obljubo mo-
skovskega sestanka o »sporazuma«
glede Balkana in Jugoslavije, in v
Londonu si zdaj grizejo nohte in pre-
mišljujejo o svoji brezmejni slepoti,
ponavljajoč z Goethejevim Faustom:
»Duhov, ki sem jih klical, se ne
bom več znebil.«

Če ne bi šlo za usodo naših nar-
odov, če ne bi šlo za Evropo in njene
ne bi grehu nedolžne ljudi, in če
ne bi šlo za bodočnost tudi še nero-
jenih otrok, potem bi si celo želeli,
da bi ti duhovi podavili vse, ki so jih
klicali, od gospoda Winston Churchilla
preko gospoda dr. Ivana Šubašića
pa do zadnjega zmešanega ljub-
ljanskega ofarja. Potem bi vsaj želi,
kar so sejali. Ker pa ne gre le za
nje, ker gre za vse več, se zdravi
elementi ne smejo nikoli in se ne bo-
do uklonili. Boj se bo bil dalje in se
mora biti vse dotlej, dokler ne bo
boljševizem samo še gnusen spomin
preteklosti.

Ameriški velenapad pri Aachnu spet odbit

Iz vojnih poročil nemškega vrhov-
nega poveljstva v preteklih 7 dneh:

V prvem tednu tretje obrambne
bitke pri Aachnu je sovražnik izgubil
320 oklepnikov in najmanj 20.000 mož.
Naše izgube, čeprav ne neznatne, so
zdaleč manjše od ameriških. V nade-
levanju bitke smo osvojili več krajev,
nakar je sovražnik v ponedeljek po-
novno prešel v velenapad. Naše čete
so ga odbile.

Sovražnik je vdrl v Metz, vendar so
se še ves teden bili srditi boji za sle-
herno utrdbo in trdnjavi in v njeni
neposredni okolici. Trdnjavo Belfort
smo odbili kljub vsem sovražnim
napadom. Neka sovražna oklepnška
skupina je vdrla v Strassbourg.

Z dalnostrelnim ognjem novega
orožja smo obstrleli London, An-
vers, Liège in Bruseli.

Na italijanskem bojišču nič poseb-
nega.

Na južnem Madžarskem se nadaljuje
močan boljševiški pritisk a področja
pri Mohacu proti zahodu in severu.
Pri Budimpešti je silovitost sovjetskih
napadov popustila. Na vseh vzhodni
fronti v splošnem ni bistvene izpre-
membe.

Teror v Beogradu

Bratislava, 21. nov. Begunci, ki se
jim je posrečilo, pretolči se skozi
ozemlje, zasedeno od sovjetskih čet,
pripovedujejo, da so zadnje dni ustrelili
v Beogradu sredi belega dne de-
vet sovjetskih oficirjev. V Beogradu
vlada krvav teror. Noč in dan slišiš
z utrdb stare beogradske turške trd-
njave strele GPUjevskih oddelkov, ki
na debelo masakrirajo nacionalne
Srbe. Tito je ustanovil »centralno
državno komisijo«, ki sestavlja sez-
nam »zločincev«, katere je treba ob-
soditi.

Res, čudne razmere v Beogradu. Iz-
dajalski Nedicevci in Ljoticevci so bili
vendar zapustili Srbijo — kdo pa po-
tem strelja na Sovjete in koga ubija
GPU? Komunistov brž čas ne. Ostanajo
torej samo še nacionalisti. To pa po-
meni nekaj nezasiščenega: da Srbi
streljajo na boljševike in boljševiki
nanje samo zato, ker boljševiki so-
vražijo sleherni nacionalizem, slovans-
skega pa še prav posebej. To je pa
tisto, kar že od nekdaj trdimo.

Morda bodo Sovjeti vendarle še ko-
mu odprli oči.

Brez krinke

Ženeva, 18. nov. Kremeljski agenti
v Švici nič več ne skrivajo svoje
barve. Kaže, da se jim zdi trenutek
primeren za generalno ofenzivo.

Kakor je znano, je pred kratkim
odstopil zvezni svetnik Pilet Golaz,
ker je Moskva na švicarsko ponudbo
o obnovi diplomatskih stikov med
obema državama odgovorila s kolom
po glavi. To priložnost je porabil švi-
carski komunistični kolovodja Nicole,
da je sklical v Ženevo veliko javno
zborovanje, na katerem je brez ovink-
ov proglasil nujnost iztrebitve me-
ščanskega sloja in zahteval takojšnji
odstop sedanje švicarske vlade, do-
volitev komunistične stranke in rap-
pis novih volitev.

Nekaj je vendarle koristnega na
prodoru sovjetizma v Srednje Evropi:
vse povsod lezejo ščurki na dan, celo
tam, kjer je doslej vladala prislovič-
na snaga. Če ima v Švici, deželi bla-
gostanja, kjer so socialne razmere
idealno urejene, saj je nezaposlenost
neznana pojem in najzadnji kmet in
delavec bolje živita, kakor je pri nas
v mirnih časih živela velika večina
našega meščanstva — če ima v takš-
ni deželi komunisti sloh drzno čelo
priказati se med meščani in tim celo
groziti, je to dokaz, da v deželi švi-
carski nekaj ni v redu. Pa ne social-
no, kakor bi kdo utegnil brž podtak-
niti, ne, samo stanovanjsko-tehnično:
če se namreč kaj ščurki zareda, je
zmerom vzrok preobilica življenjskih
dobrot in... premajhna snagoljubnost.

Policijska ura od 21. do 4.30
Zatamniteni čas do 2. de-
cembra od 16.40 do 7. ure.

V pričakovanju velikih stvari

Vojaški urednik švedskega lista »Dagsposten« skuša analizirati sedanjí vojaški razvoj.

Kdor se čudi, da Nemčija v svojem položaju ne kapitulira — tako pravi »Dagsposten« — ni prav spoznal bistva vojaškega položaja in si ne razlaga pravilno vojaškega razvoja. V zgodovini zadnjih stoletij je človeštvo že večkrat doživelo revolucijo vojnih veščin. Prvi del druge svetovne vojne je bil čas letalstva in drvečih oklepniških kolon. Ko so zavezniški prevzeli nemške metode, je postala premoč v teh bojnih sredstvih navidezno neprekozljiva. Fronte pa so se kljub temu ustalile.

Pisec se izprašuje, kakšni bi utegnili biti obrisi nadaljnjega razvoja, in v zvezi s tem namiguje na razvoj v območju vojaške tehnike. Vsi že priznavajo letede bombe kot senzacijo. To je znak, da ima Nemčija poudarjeno odločilno tehnično-praktičnem razvoju vojne. Sicer pa je ta razvoj šele na začetku svojih možnosti. Na področju letalskega vojskovanja nastajajo velike stvari.

Pred nekaj tedni je pokazal zavezniški letalski napad s 50 štirimotornimi bombniki smer novega razvoja: niti en velikani se ni vrnil na svoje oporišče. Sedem lovskih letal novega nemškega tipa je v nekaj sekundah končalo njihov polet. Kaj bi se pa utegnilo zgoditi tistega dne, ko bi se eksplozivna megla, ki uničuje motorje, razvila za korak naprej in bi se dala uporabiti tudi v bojih na kopnem? In kaj bi se zgodilo tisti dan, ko bi zavezniška mehanizirana armada kratko in malo obstala?

Vrsta vprašanj bi se lahko še nadaljevala, pravi pisec. Kažejo se zanimive in za nemško vodstvo ugodne perspektive. Sedanjega vojaškega položaja na noben način ne smemo v nobeni bistveni točki primerjati z letom 1918.

Vojna je neodločena do sklenitve premirja. Bilo bi koristno, zavedati se te resnice. Tudi če se zdi, da je kdo še tako na tleh, dokler ni vojne konec, ni nihče premagan.

To je veljalo za Angleže leta 1940. in za Sovjete leta 1941. Pravično in modro je, da naši kavarniški strategji priznajo Nemcem prilično večje šanse, kakor so jih dajali takrat Angležem in boljševikom. Vojaško gledano jih vsekako imajo. S stališča civilne in vojaške morale pa še bolj.

Takšna je realna slika položaja v 64. mesecu druge svetovne vojne. Našim bralcem priporočamo, naj se tudi v tem vprašanju zanesejo na svoj hladni razum in ne poslušajo krivih prerokov enostranske vojne šans. Neizpodbitna resnica je, da so v tej vojni Nemci izumljali in Anglosasi posnemali. Naj nam bo prijetno to spoznanje ali ne, dejstvo je: na strani Nemcev je v tej vojni duh, na strani njihovih nasprotnikov je snovna premoč. A doslej ni trajne zmage še nikoli dosegla gmota nad duhom.

Angleži v Dalmaciji!

Stockholm, 24. nov. V Albaniji in Dalmaciji, kjer so se bili v začetku septembra izkrcali oddelki čet generala Wilsona, se je velika večina Britancev spet vkrcala in odplula. Ostali so samo prav majhni opazovalni oddelki, posebno v albanskih pristaniških mestih. General Wilson je bil prvotno nameraval obsežnejše vojaške operacije, toda očitno mu je London prekrizal račune.

V ozadju stoji kajpak Sovjetija. Stavimo kaj, da bo ta vest dvignila greben naših ofarjani in še bolj zmešala našo OR. Kljub temu jo priobčujemo. Pametni jo bodo znali brati, za bedake pa ne pišemo tega glas. Kdor se bo poslednji smejal, se bo najslajše smejal.

V »osvobojenem« Parizu

Ljubljancani, ki radi v oblakih žive in se ne morejo natočiti, kako neizmerno hudo se jim danes godi, bi prav storili, če bi prebrali spodnje vrstice o današnjem življenju v Parizu. Važno je le, da se spomnijo v zvezi s tem, kaj vse je londonski radio že l. 1941. in 1942. obetal dežlam, ki jih bodo zavezniški »osvobodili«. Najmanj to, da lačne ne bodo in da jih zeblo ne bo; dan za dnem, večer za večerom je angleška in ameriška propaganda razlagala, koliko milijonov ton žita, sladkorja, tekstila, premoga, tisti je že zdaj (to se pravi, l. 1941/42) prepeljanih iz Amerike na Angleško, da jih pri priči odpremo v sleherno deželo, ko bo »osvobojena«.

Ljubljancani se teh londonskih čenč gotovo še spomnijo; odtod se njih nedavni upi v skorajšnje uživanje kave in čokolade, pa moke in masti. Toda čim bolj gre zima v deželo, tem bolj se jim daljšajo obrabi zastran bližine tistega srečnega trenutka »osvoboditve«, in tem bolj kopne njih upi v blaženstvo Indije Koromandije, ki naj bi jo na vsem svetu baš naša, kvečjemu za OR, nikakor pa ne za zavezniške zasluzna Ljubljana doživela, ko pride tisti »veliki čas«. Purgarija izpregleduje, da ni vse zlato, kar se po radiu svetli; začenja se ji dozdevati, da stiske in težave v Italiji, na Francoskem, v Belgiji, na Grškem vendarle niso docela iz nemške trte izvitva propaganda. Še nekaj mesecev zimskih trdot, še nekaj mesecev praznih napovedi o skorajšnji nemški katastrofi, ki je ne bo, pa se bodo prenekateremu naivnežu, ki danes še

Da ne bo škodljivih iluzij!

Bodimo prav tako hladni računarji, kakor so drugi, posebno ker nam gre za biti ali nebiti

Tržaška *Adria-Zeitung* prinaša 23. novembra tole novico iz Zeneve:

Po informacijah hrvatske poročevalske agencije je prišlo na dan, da so v Titovem glavnem stanu spravile komunistične tolpe s poti več angleških častnikov iz zveznega štaba Mac Leana. Ti angleški častniki so se bili udeležili nekega banditskega bojnega pohoda na področju Babnega polja (t. j. na cesti Stari trg—Cabar) in se niso več vrnili.

Pozneje so izpovedali civilni očividci, enako pa tudi pobegli komunisti 7. korpusa. Angleški zvezni častniki so si bili nakopali sovraštvo komunističnih tolpe, ker so jih dolžili, da je 7. korpus po njihovi krivdi doživel zadnje čase tako velike izgube.

Brali smo še drugo:

Tik po sovjetski zasedbi Romunije in Bolgarije so Angleži še imeli nekoliko možnosti, dobiti iz zasedenih dežel informacije »iz prve roke«; nekaj časa so namreč mogli tam delovati še angleški in drugi dopisniki in angleški in ameriški vojaški atašeji. Zadnje tedne so pa Sovjeti vse zavezniške, pa tudi nevtralne dopisnike kratko in malo izgnali, vojaške atašeje pa odslovili. Hkrati so Sovjeti uvedli tako strogo nadzorstvo nad radiom in brzojavom, da sta Anglija in USA danes tako rekoč brez sleherne informacije o dogodkih v teh deželah. Kajpak SSSR ve, kaj dela: po vsaki ceni je treba prepre-

čiti kritiko anglosaškega tiska, ki bi se, čeprav v bolj ali manj nedolžni obliki, utegnili razburiti nad boljše viziranjem Balkana.

Podoben je položaj v Srbiji. Sicer se je prikazal te dni v Beogradu poseben poročevalec Reuterja, ki pa ni smel poročati v bistvu o ničemer drugem kakor samo o nekem intervjuju s Titom in zraven še požreتي »maršalova« očitek, češ da mu Angleži in Američani zadnje čase niso poslali zahtevanega vojnega materiala.

Naslednja je krepka. Da je točna, je porok ameriška agencija Associated Press, ki jo poroča iz Rima, mi jo pa povzemamo po poročilih stockholmskih rimskih dopisnikov.

Prejšnji četrtek je pred poslopje jugoslovanskega poslanstva v Rimu prikorakala četa do zob oboroženih in se ustopila obakraj vrat. Nato se je pripeljal gospod Smodlaka, po Brozovi in Džugašviljevi milosti poslanik v Rimu in hkrati zastopnik »Jugoslavijcev« v zavezniškem svetu v Italiji, vdrl z rdečezvezdno stražo v poslaniško poslopje in ga »rekviriral« za Brozovo bratovščino, vlado imenovano.

Par ur po nasilni zasedbi poslanstva po Smodlakovi tolpi je prišel iz poslanstva doseđani poslanik v Rimu, Janjič, ki je doslej stanoval na poslaništvu. Imel je obvezano glavo nad očmi, vendar ni priznal, da bi ga bili brozovci nasilno deložirali. Dejal je

samo, da je diplomacija začela hoditi nekam nova pota.

* * *

Nekam nova pota, da. Razbojniki lahko ubijajo angleške oficirje, boljševiki lahko izganjajo britanske žurnaliste in atašeje, pred njihovim nosom v Rimu lahko rdeči gangstri vdirajo v poslaniško poslopje priznane zavezničke. Anglež se ne zgane. Kaj nizko je morala že pasti moč najoholejšega naroda na svetu, da mora nemo kvitirati takšne zasužnice.

Mi pa, mali in najmanjši, pazimo, da se ne vdamo novi varljivi iluziji! Ne zanašajmo se, da je lok že prenapet in da mora prej ali slej priti do obračuna med Angloameričani in Sovjeti. Da so si notranje sovražniki, je na dlaní; pravi prijatelj boljševiku je samo boljševik, a to Anglež danes vendarle še ni. Nevarnost iluzije je le v tem, da bi mogel priti obračun pred koncem te vojne. Ne zanašajmo se! Dokler Anglež nemo kvitira umore svojih oficirjev (treba je vedeti, da bi bile pred slabim desetletjem nastale mednarodne afere zaradi takšnih umorov), se ne bo razburjal, temveč bo celo ploskal k množičnemu pobujanju svojih »zavezničkov« — v kolikor jih ne bo celo sam pomagal z bombami spravljati na drugi svet.

Ne zanašajmo se na nikogar, zagledimo se vase in strnimo svoje moči, da bomo enotni navznoter in navzven: to je nauk sedanjega časa, kakor nam ga daje sleherna politična novica od blizu in daleč.

Šest stopenj boljševiziranja

Šest novih političnih resnic

Berlin, 24. nov. List »12 Uhr Blatt« prinaša zanimivo poročilo o šestih stopnjah boljševizacije Evrope, ki se pričinja s padcem vlade kot prvimi stadijem. Iz belgijskega primera je razvidno, kako divjajo podzemeljske sile, ki so v moskovski službi, proti vladi, če ta ne pleše popolnoma po Stalinovim piščalki. Isto velja za Grčijo, kjer po moskovskem mnenju ne vodijo dovolj uspešne borbe proti fašizmu.

Če je dežela na pritisk ulice izmenjala vlado, se prične druga stopnja, načrtno rušilno delovanje, za kar je Iran značilen primer.

V tretjem stadiju, tako nadaljuje list, prideta v deželo lakota in beda povsod tam, kjer vladajo Sovjeti ali Angloameričani. List opozarja pri tem na Romunijo in Italijo, kjer postaja položaj čedalje obupnejši.

Kot četrty stadij sledi nato politika izpolnjevanja, ker se slabe vlade, če ne morejo več obvladati bede, dostopneje moskovskemu ukazom. To vidimo v Franciji, kjer je de Gaulle zdaj povabil v Pariz zastopnike moskovskega Vrhovnega Sovjeta, in v Romuniji, kjer nameravajo odpraviti protizidovske zakone, da bi pripravili boljševiškim elementom širše torišče udejstvovanja.

Vštri s temi ukrepi slabotnih politikov gre nato odstranitev vseh narodnih elementov, kar predstavlja peto stopnjo boljševizacije. Najznačilnejši primer za to je Finska, kjer zahtevajo izročitev vseh onih mož, ki so nekoč upravljali deželo.

Končno sledi nato šesti in poslednji stadij, namreč likvidiranje v okviru boljševiške politike iztrebljenja. List navaja v zvezi s tem angleški časopis »Catholic Times«, ki poroča o

grozovitostih v Litvi, kjer so boljševiki likvidirali tisoče nesrečnih žrtev. London in Washington pa mirno gledata to brezvestno zaslužčenje narodov ter celo odobravata to politiko iztrebljanja.

Mislimo, da je zgornja analiza tako stvarna in nepristranska, da bi bil vsak komentar odveč.

Ciničen komunističen zločin

Mine položene pod osebni vlak. — Nesrečnih žrtev, večji del Hrvatov je preko 100 mrtvih in več sto ranjenih

Pofniški vlak, ki odpelje iz Ljubljane proti Trstu opoldne bi bil skoraj postal usoden za mnoga slovenska življenja. Toda imel je zamudo, in tako so ga priključili h garnituri, ki pripelje z Reke, tako da je ta tvorila prve vagonne vlake in so poslate žrtve podlega zločina po večini samo revni Hrvatice in Hrvatice iz Reške pokrajine.

Komunisti so namreč v sredo 15. novembra približno 2 km od Sv. Petra na Krasu proti Trstu položili na progo mine, ki so poglale vlak v zrak in je pri tem izžubilo življenje nad 100 oseb, več sto jih je na teže ali laže ranjenih. Na kraj nesreče je prišla takoj pomoč iz Postojne, Trsta in Ljubljane, kamor so tudi prepeljali mnoge ranjencev. Žrtev komunistične kriminalnosti.

Policijska ura od 21. do 4.30

Zatamniteni čas do 2. decembra od 16.40 do 7. ure.

Kočevje, cilj sovražnih napadov

Po težkih napadih komunističnih tolpe v lanskem decembru je Kočevje zaznelo priliken mir in življenje v njem je potolelo v najlepšem redu. V začetku meseca novembra pa so prišli angloameriški letalci in mesto bombardirali. Toda čeprav so bombe množico domov porušile, so Kočevčani napad resno in mirno prestali. 19. novembra pa so letala ponovno bombardirala mesto in pri tem porušila med drugim tudi dom za slepe in hiše okrog Mariinega doma ter razbila vse šipe, tako da ni v vsem Kočevju niti enega celega okna več.

Da bo nesreča še večja so »zavezniški« napad izrabile komunistične tolpe, ki so se bile zbrale v okolici Kočevja, in začele streljati na mesto s tomom. Kmalu za tem obstreljevanjem so tolovajske brigade napadle domobranske postojanke okrog Kočevja samega, a domobranci so jih takoli krvavo odbili. V tem boju je padlo okrog 150 banditov. Ko so prenečeli to komunistično nevarnost, so domobranci začeli pomagati mešancom odstranjevali ruševine po letalskem napadu, in zdaj se vrača v Kočevje spet normalno življenje.

Letalski napad na potniški vlak

Angloameriška lovska letala so v nedeljo 19. novembra obstreljevala potniški vlak, ki je stal na postaji Lavrica. Pri tem so hudo ranili strojevodjo, kuričarja in čuvalca ubite žrtve napada pa so osebe:

Friderik Koželj, žel. uradnik v p. Franc. Cotič, lin. preglednik, Justina Trobiševa, učiteljica v p. in Jože Prime, žel. delavec in Gumnišč.

Sedem potnikov je teže ali laže ranjenih.

Popis kulturnikov Ljubljanske pokrajine

Šef pokrajinske uprave je odredil, da se v času od 1. do vstega 31. decembra 1944. popišejo v Ljubljanski pokrajini vsi poklicno in stranskopoklicno delujoči kulturni in svobodno delujoči umetniki. K prijavi so pozvane tele stroke: slostvo, upodabljajoča umetnost, prikazujoča umetnost, glasba, tisk in film.

Prijavni obrazci se dobijo pri šefu pokrajinske uprave za Ljubljansko pokrajino, informacijski oddelek, referat za kulturo, Ljubljana, Bleiweisova cesta 13/II.

Spominska svečanost za grahovskimi žrtvami

V spomin grahovskim borcev je bila v petek 24. novembra v frančiškanski cerkvi svečana maša zadušnica. Maši so prisostvovali prezident pokrajinske uprave in generalni inšpektor Slovenskega domobranstva Leon Rupnik, njegov adjutant podpolkovnik Kregar, poveljnik Slovenskega domobranstva podpolkovnik Krener, njegov pomočnik podpolkovnik Viziak, štabni načelnik podpolkovnik Peterlin, zastopniki domobranskih čet, sorodniki in svoji padlih borcev ter mnogi begunci in Notranici, bivačji v Ljubljani. Zadušnico jebral mons. Skrbec ob asistenci štirih notranjskih duhovnikov. Z molitvijo so se vsi navzočji spominjali padlih herojev in žrtev komunizma.

Posebna svečanost pa je bila v dvorani Kmečke pisarne. Prof. Srečko Baraga je izprezgovoril v imenu podborba Notranjcev, urednik g. Mirko Javornik je pa počastil spomin padlih s toplimi besedami hvaležnosti. Z govornom višjega narednika Stanka Tomažiča, ki se mu je bilo posrečilo pobegniti iz goreče hiše in se rešiti se je spominska svečanost končala.

Ustanovitev nove domobranske udarne skupine

V Velikih Laščah se je pred kratkim ustanovila nova domobranska udarna skupina, sestavljena iz samih starih preizkušenih borcev proti komunizmu.

Prvi pohod te skupine je bil 7. novembra, in sicer je odšla proti Kočevju in Koprivniku. Pri tem je dosegla prav lep uspeh: uničila je neko komunistično telefonsko napravo in ubila dva komunisti na pa mogla opraviti kake večje naloge, ker so se komunisti povsod strahopetno razbežali. Skupina se je nato vrnila na svojo izhodiščno postojanko, odkoder bo vodila svoje borbe proti komunističnim nasilnikom.

Narodni pionirjem, njih družinam, svojem in prijateljem!

Od torka, 28. t. m. dalje bo poslovalo v prostorih Aladamskega kolegija, Kolodvorska 22, pritrilje desno, posebna pisarna pod nazivom Zvezna pisarna narodnih pionirjev, ki bo skrbela za stalno zvezo med vami in vašimi svojci na delovni službi.

Pošiljati morete poljubna pismena poročila (donisnice, pisma itd.) ter pakete ne glede na obseg in število.

Potrebno je:

1. za pisma: napisati točen naslov,
2. za pakete: dvigniti v pisarni nalepico ter jo točno izpolniti in prilepiti nezaprete pakete v pisarno.

Pisarna bo prav tako skrbela za dostavo vseh sporčel in paketov, ki jih žele na delu se nahajajoči narodni pionirji poslati domov. Uradne ure od 8.30 do 11.30 ure.

Zvezna pisarna narodnih pionirjev

jem centru mesta. O usodi igralke same krožilo take in drugačne vesti, določnega pa nihče ne ve.

Sploh se glede francoskim umetnikom, tako gledališkim kakor filmskim, kaj čudna usoda — in na to bi bilo dobro spomniti tiste naše v oblakih živčevce sanjarje, politične analfabete in zapenecne, ki se znajo ogorčeno zgrazati nad pisanjem našega protikomunističnega tiska, zraven pa niso zamudili še nobene gledališke ne koncertne predstave ne svojiskih tenorjev ne naših umetnikov. Ali mar res ne vedo, da so vsi ti umetniki, režiserji, operni pevci, primadone, balerine, dirigenti sami »kolaboracionisti«? In da spadajo med »kolaboracioniste«, t. j. med izdajalce, tudi vsi tisti, ki hodijo gledat in poslušat naše umetnike za časa tuje vojaške zasedbe?

Tako vsaj francoska OF pojmuje kulturno življenje pod tujo okupacijo, zato tudi vama ne bo škodilo, stalni obiskovalci hramov naših muz, ki ste zasebno navdušeni ofarji, če tole izveste:

V Parizu so aretirali Viviano Romance, ki je bila šele pred dobrim mesecem dni dodelala film »Carmen« in ki je po rodu Avstrijka; slovela je med drugim po tem, da je imela med vsemi francoskimi igralci največjo plačo. Na osebno povelje generala de Gaulle so zaprli Yvonne Printemps, eno od štirih žen znamenitega dramatika Saša Guitryja. Dalje so aretirali znana igralca Pierra Fresnaya in Rogerja Duchesna. Od znamenitih umetnikov velja omeniti Vlaminka. Mož ni bil ne germanofil ne Flamec, kakor bi se dalo sklepati po njegovem imenu, temveč je živel na svojem posestvu na deželi, ne meneč se za politiko. Najbrže ni maral odrinit prispevka »osvoboditeljske«, in to za dostojne — komunisti so namreč povsod na svetu enaki, naj se že imezujejo ofarja, maquisti, ljudska fronta ali pa (brez kričke) boljševiki.

Se zmerom vihrajo nad Parizom krvave zastave revolucije, še zmerom

drve po ulicah hlapci rdeče in rumene internacionale, vdrtajo v stanovanja in iščejo »izdajalce«. Vsak dan prinaša »osvoboditeljski« radio nova imena. Tudi Saša Guitry je že med njimi, svetovnoznani *chameur* pariskega elitnega gledališkega občinstva. Niemu sta se pred kratkim pridružili igralci Arlette in Dita Parlo.

Sveveda teh aretacij ne izvršujejo Angleži in Američani, temveč Francozi sami. Zmerom je bil sistem židovskih uničevalcev sveta, statj v ozadju in režirali dramo tako, da Francoze Francozi pobijejo. Nemce Nemci, Ruse Rusi in Slovence kajpak Slovenci.

Kaj prav za prav očitaio aretiranim umetnikom?

Samo to, da so leta 1940, odklonili potni list za tužino, ki ga jim je bil Churchill ponudil, ker jim je bila višja dolžnost, ostati v domovini in lajšati rojakom težke ure s svojo umetnostjo. Saša Guitry n. pr. ni v teh štirih letih povedal niti enega samega političnega dovptja, napisal niti ene politične komedije. Glavna nit njegovih duhovitih dvogovorov, njegovih bistrih poant je bila in ostala večna ljubez. Nemški vojak na Francoskem so posebno to, za Francoze tako značilno umetnost, ki se očituje tudi pri Mauriceu Chevalierju, spoštovali in negovali, kakor se neguje in varuje dragocena kultura na dobrina. Toda degaullovcem in maquistom ni bilo nič nunejšega, kakor da to umetnost poteptaio — po zgledu svojih gospodarjev, ki so z bombami uničili najlepše evropske umetnine.

Se tole bo zanimalo vas, ki ste zmerom navdušeno gledali v tužino: Kini, gledališča in kabareti so v Parizu sredi novembra še zmerom zaprti. Da pa ljudem ni predolgčas, prireajo kar na tekočem traku procese proti »kolaboracionistom«. Cenjena gospoda, obiskovalci gledališča in koncertov, obsojeni ste vnapreji!

Po tržaški *Adria-Ztg.*

Pozivi

Vsi moški letnikov 1914—1926, ki so vpisani v Slovensko domobranstvo in imajo od naborne, oz. zdravstvene komisije odlog do 1. 12. 1944, se morajo brezpozno javiti dne 1. decembra t. l. ob 8. v splošnem uradu Slovenskega domobranstva, Puciničeva (Knafliceva) ulica 2. Javiti se morajo tudi oni, katerim je bil vstop odložen. Poveljstvo Slovenskega domobranstva.

Opozorilo policije

Uprava policije opozarja občinstvo, naj od vseh policijskih organov, kadar vršijo pri strankah kakršne koli službene opravke, zahteva, da se legitimira, čeprav jih pozna kot policijske uslužbence. Ugotovili so se namreč primeri preiskav ali drugih nepravilnosti, ki so jih zagrešili posamezniki, izdajajoč se za organe uprave policije. Prav posebno pa naj občinstvo zahteva od organov, ki so v službi pri protidržavnem oddelku, da se legitimira s posebno legitimacijo tega oddelka. Brez te legitimacije policijski organi ne smejo izvršiti nobene preiskave, zaplenbe pregledovanja lokali in podobnih pregledov, ki spadajo v pristojnost tega oddelka. Vsako tudi najmanjšo nepravilnost, ki jo opazi ali ki bi jo v bodoče zagrešili policijski organi, naj občinstvo zanesljivo javi osebno pri upravniku policije.

Uprava policije

Podaljševanje železniških legitimacij

Podaljšanje rumenih legitimacij upokojenih železniških uslužbencev, rentnikov in njihovih družinskih članov se vrši na postaji Ljubljana gl. kol.:
dne 4. XII. 1944 od črke A do vklj. G, dne 5. XII. 1944 od črke H do vklj. M, dne 6. XII. 1944 od črke N do vklj. S, dne 7. XII. 1944 od črke T do vklj. Z, dne 8. XII. 1944 za zamudnike.
Na postaji Ljubljana-Siška:
dne 13. XII. 1944 od črke A do vklj. G, dne 14. XII. 1944 od črke H do vklj. M, dne 15. XII. 1944 od črke N do vklj. S, dne 16. XII. 1944 od črke T do vklj. Z, dne 17. XII. 1944 za zamudnike.
Na postaji Ljubljana-Rakovnik:
dne 11. XII. 1944.
Na postaji Zalog:
dne 20. XII. 1944.
Opomba: Železniške upokojence, da se nemudoma zlože pri šefih pristojnih postaj, kjer dobe ostala splošna navodila.
Direkcija železnice Ljubljana.

Tobak za ženske

Ženske osebe mlajše od 25 let ne bodo imele po odredbi šefa pokrajinske uprave od 1. decembra dalje več pravice do tobačnih nakaznic.

Tramvajski vozovi št. 1 vozijo spet od remize direktno do splošne bolnice, in ne samo do pošle, kakor so vozili do zdaj.

Ne hodite okoli med alarmom! Uprava policije, oddelke za protiletalsko zaščito in oddelke za kaznovanje oseb v dobi od 22. oktobra do 15. novembra. Kaznovanih je bilo vsega skupaj 62 ljudi.

Koncert v tovarni pletenin »Hribar«. Ljubljanska radijska postaja je pred nekaj tedni priredila v okusno opremljeni delavnici tovarne »Hribar« koncert za delavstvo. Na prireditvi so sodelovali sopranistka Vilma Bukovcova, tenorist Anton Koren, brata Petrovič, Avgust Stanko in Franc Stanič, prvi s harmoniko drugi s kitaro, ter orkester pod vodstvom Alberta Dermela. Izbrani program pevskih in glasbenih točk je vezal med seboj s duhovitimi dvotini in šalami »Danilo Gornšek«. Koncert je zelo uspel in delavstvo je nastopajoče nagradilo z obilnim ploskanjem.

V olajšanje prometa med zatemnitvijo so v Ljubljani pobelili na križiščih in ovinkih ploščine robnike in spodnje dele brezjavnih in tramvajskih drogov. Mnogi hišni lastniki so pobelili tudi hišne ogule, potrebno na je, da bodo pobelili tudi vse varovalne naprave pred zaklonišči tako da se ne bodo zaletavali vanje.

Posta Stična. St. Vid pri Stični in Višnja gora so pričele posloovati za pisemsko pošto in za službo z navadnimi paketi brez označbe vrednosti.

Pomanjkanje drobiža v Ljubljani je vsak dan večje. Zato si trgovci pomagajo tako, da izdajajo lasten zasilen drobiž, ki pa ima to napako da velja samo v isti trgovini. Takega drobiža je vsak dan več. Med numizmatiki je po njem veliko povpraševanje.

Tramvaj spet brez sprevodnice. Znižanje dohodkov cestne železnice in skrajšanje obratovanja je prisililo upravo cestne železnice, da je odpušila šele nedavno sprejeto sprevodnico, ki so se zelo dobro obnesle.

Osehe vesti

POROČILI SO SE:

V Ljubljani: G. Edo Ravnhar, trg. pomočnik, in gos. Milka Petrič, trg. pomočnica, Čestitamo!

UMRLI SO:

V Ljubljani: Miroslav Koželj, nadzornik proge v p. Iva Ilcova, vdova po bančnem ravnatelju; dr. Gregorij Žerjav, stolni kanonik; Iva Rakovecova, učiteljica; Marija Nabernikova; dr. Otmar Krajec, mestni župnik v p.; Drago Čob, sin prodajnika Pokrajinske hranilnice; Beno Finz; Josip Jerše, sodni zvezanec v p.; Helena Červova; Marija Kocaljeva, vdova po cestnem nadzorniku; A. Engelberta, pisarka, umrla; Elizabeta Pogarčarova, soproga strojevodje; Marija Slavova, žena postrežnice; Dragomir Urančič, stud. tobač.; Vladimir Regally; Neža Drobetova; Terezijsa Vozljava, gospodinja.

Na Čistočnu: Franciška Holzapflljova. V Podgorici pri St. Vidu na Del.: Anton Omahen, posestnik.

V Trzinu na Krasu: Anton Arčon, posestnik. Naše sočutje!

Plačajte naročninol

Listek „Družinskega tednika“

Naš obraz je zrcalo naših holeczn

Napisal Adolph Meuser

Če doživi človek telesno ali duševno bolečino, ali pa nepričakovano veselje, se izraz njegovega obraza takoj izpremeni. Umetnost razbirati razpoloženje človeka iz razgovorov in razlagati jih, je dobila ime fiziognomika, in ni nič manj važna za slikarja ali kiparja kakor za zdravnika. Že od davnin so se zdravniki radi posluževali tega načina pri spoznavanju bolnih, vendar se je obrazna diagnostika podredila eksaktnim znanstvenim raziskovanjem šele v najnovejšem času, in na podlagi teh raziskovanj so jo tudi metodološko sistemizirali. Ravnanje vseučilišne živčne klinike Charité v Berlinu, prof. dr. Crinis, nam je pojasnil sedanje stanje te nove medicinske znanstvene veje, kakor tudi dosedanja svoja rezultate.

Dosedanja dognanja fiziognomike je mogoče združiti v enem samem stavku, ki tvori tudi podlago za vse nadaljnje delo: Na obrazu se odražajo nabelno vse reakcije, ki jih povzročajo naši notranji ali zunanji svet. Ne samo v gibih mišic, ampak tudi v zapletenih vegetativnih procesih kože, zlez in krvnih posod se odraža vse dogajanje. Vsak izrazni gib je povzročen po nekem vtisu, ki ga je povzročil bodisi svet našega okolja, ali pa ga je sprožila neka prejšnja reakcija, ki se nam je trdno ohranila v spominu. Tako spominamo n. pr. svoj obraz ob zahanjanju smrdu prav tako kakor pri spominu na ta smrad. Prav tako je tudi z duševnim sludom, katerega občutimo pred kakim človekom in se nam izraža v obrazu ne glede na to, ali ga vidimo, slišimo o njem govorijo, ali pa se ga samo spominimo.

Izraz oči pomeni včasih dovolj kot »uma govornica«, ali pa nam more povedati tudi veliko več kakor besede. Ljudje ne govorijo brez utemeljitve: »Z oči berem.« Kako razločno spoznamo veselo razpoloženje človeka po izrazu njegovih oči: obraz se zaradi sprostitve mišic razširi, koža se napne, lica porde in vsi začarje — dogajanja, ki jih sprožilo veseljavni živci. Že dojenček skuša doleteti z na široko odprtimi očmi otičene dražljaje, ali se jih pa skuša v polovičnem ali tudi popolnim mežanjem ubraniti: sprejem — obramba.

Kakor pri dojenčku, si moramo tudi pri odraslem človeku razlagati primitivne izrazne gibe obraza z refleksnimi gibanji. Iz izraza obličja se torej ne zrcali samo samovoljno gibanje, ampak tudi tisto, kar ni podrejeno samovolji in se z njo čisto tudi ne ujema. Prav ti nesamovoljni, nezavedni gibi so za zdravnika važni, in te mora preučiti ter si jih pojasniti. Profesor dr. de Crinis pravi na podlagi svojih velikih izkušenj:

»Izraz obraza in nesamovoljna mimika govoriča včasih mnogo razločneje govorijo kakor besede, s katerimi skuša bolnik obrazložiti svoje težave, ali pa jih prikriti. Zakaj v nesamovoljnih izrazih obraza se nam razodeva čisto nekaj povsem drugega kakor v zavednih govorjenih besedah.«

Prof. dr. de Crinis formulira to tako: »Dva duši ne živita le v enih prsih, marveč gledata čisto tudi z istega obraza: zavesno delujoča in vtise sprejemajoča, lastni »jaz«, in nezavesno bivajoča, obvladovana od nagonov, instinktov in nabejov, podzavestni »on«. Včasih je zelo težko ločiti zavesno od nezavesnega in ločevati jih po obraznem izrazu. Tako ni n. pr. utrip vek pri obeh samo refleksni gib, ampak tudi izraz du-

ševnega izraza. To je manikrat pri strahu kakor pri veselju vznemirjenosti.

Poseben pomen ima blešč oči, ki more biti zelo različen. Ta blešč je neznamen, kadar se prebudimo in si menamo spanje iz oči, svetlejši je pa pri živahnih razgovorih, ko dobimo »svetleč oči«. Pri veliki bolečini postane oči vlažne in silaj usagne, ko pri smrti oči »osteklene«. Kot napovedovalec bolezni, je bleščanje se oko zdravniku znan pojav, ker se pojavlja pri obolenih s ščitni žlez. Tudi v mrzlici bleščanje se oči morejo zdravniku včasih mnogo povedati in mu dati važna napotila.

Tudi okolica ust ni za izraz obličja manj važna kakor izraznost oči. Govorimo o smeočih se ali zaskrbelih, o strojih ali sladkih ustih itd. Iz tipičnih potez okoli ust more izkušen zdravnik spoznati mnogo bolezni. Izrazilo zažrežene poteze okoli ust izdajajo zdravniku ledena obolenja ali zločne težkoče, medtem ko se odkriva bronhialna astma iz izraza okolice nosa. Tudi tuberkulozna obolenja je mogoče spoznati po značilnih potezih na čelu, nosu in okoli ust. Legar, sepa in griza se nam razodevajo na obrazu po izrazu zamolkle omotičnosti. Samo po sebi umevno so vsa psi-

hična obolenja (duševna zaostalost in behavost, paraliza, paranoja, shizofrenija, epilepsija, manično-depresivna blaznost, psihopatija, alkoholizem) tudi izražena v izpremenjenih izraza obraza. Zelo izraziti so pregibi na obrazu tudi pri obolenih možganov.

Po položaju raziskovanj je zdaj že mogoče reči, da povzroči vsaka bolezen svoj tipični izraz na obličju bolnika. Toda pri raznih boleznih in različnih ljudeh je podoba bolezni in izrazitost obličja le prečesto tako izredno mnogostranska da ni mogoče ugotoviti vedno in popolnoma veljavnih pravil. Samo velika izkušnost spoznavanja bolezni po obrazu daje praktičnemu zdravniku možnost postavljanja diagnoze, ki izvira čisto iz nedoumljivih zaznav ob bolniški posteli. Te zaznave izpodbujajo k nadaljnjemu preiskovanju bolnika in vodijo potem največje do nepogrešnih diagnoz. V vseh teh primerih pa je pravilno razlaganje izraza obličja najboljši kazipot do pravilne diagnoze. Diagnostična sposobnost zdravnika — pravi prof. dr. de Crinis — se bo pa le tedaj praktično uveljavila, če se more naslanjati na opazovanja ob bolniški posteli, in če ta ne zadostuje, na ugotovitvi v laboratoriju.

Gospod profesor v letovišču

Napisal S. Droste-Hülshoff

Tu se ni dalo nič več spremeniti: Babetta, zvesta gospodinja profesorja Grubhoferja, je morala brezpozno odpovali za nekaj dni v svoj domači kraj. Ena njenih nečakinja se je bila poročila in treba je bilo urediti najrazličnejše rodbinske zadevščine, pri čemer Babetta ni smela manikati. Babetta je bila ločitev od gospoda profesorja, katerega je neprekinjeno dvajset dolnih let negovala, zares težka. Zakaj Babetta je vedela zelo dobro, da njen gospod profesor, učeni zvezdoslovec, prav dobro razuma milijone kilometrov oddaljene poti nebesnih teles, ne pa tudi preprostih poti vsakdanjega življenja. Profesor Grubhofer je bil pa potem, ko je premaral začetni strah, celó navdušen. Zakaj na tedi ne bi preživel nekaj dni brez Babette? Saj ne bi bilo niti slabo. Doma se res ne bi dobro počutil brez nje skrbne roke, ker je na Babetta raztegnila svojo odanost čez ves teden, je zatrdno sklenil tudi sam odpovaliti. Odpeljal se bo v katero koli letovišče, preživel tam v miru nekaj sončnih dni in se vrnil telesno in duševno okrepljen. Tako!

Babetta je pa imela tehtne pomisleke proti nameri svojega gospoda profesorja. Vsakoletne počitnice v gorskem zakutju je vedno preživljala ob njegovih strani in skrbela zani tudi v tisti vasici, kjer je vsak otrok poznal starega profesorja. Toda pustiti gospoda profesorja Grubhoferja popolnoma samega v veliko tuje letovišče? Babetta je zmalala z glavo in zavzdihnila. Vendar je napolnila profesorjev ročni kovček z vso ljubeznostjo in ga sama spravila skupaj s svojim gospodarjem, v direktni vlak ter se šele nato tudi sama odpeljala v svojo smer.

Ni dovolj, da izpraznite in počistite podstrešje, temveč morate pogledati tudi v razna mandsardna stanovanja, na katera ob izpraznjevanju podstrešja najbrže niste mislili. Ta stanovanja predstavljajo mnogokrat ravno tako ognjanevarnost, kakor zalozeno podstrešje.

Profesor Grubhofer je vzel s seboj na pot nekaj novih knjig, ki so jih napisali njegovi tovariši o novih odkritjih in spoznanjih na področju vede o kometah, planetih, zvezdah stalnicah in severnem sij, da bi si z njimi krašil čas vožnje. Tako mu je postalo potovanje nazlo in prijetno. Na postaji letovišča je stonil iz vlaka prav dobre volje. Tam je stal tudi že hotelski sluga, ki se mu je nazlo približal in prevzel profesorjev ročni kovček. Profesor mu je sledil do nekake tujskega doma, ki se je dvigal za skrbno negovanim vrtnikom. Tam so mu dodelili lepo sončno sobo z balkonom, in ko se je v njej otresel popotnega prahu, se je složno napotil na izprehod po letovišču.

V krasnem in velikem letoviškem parku so cvetela redka eksotična grmičja. Po krožinah so dehtele bohotne vrtnice, in cvetlične preproge okoli vodometov so blestele v vseh mogočih barvnih odtenkih. Profesor Grubhofer je nekaj časa poslušal godbo letoviške kapele, pil v vrtni kavarni kavo in postopal še nekaj časa nakrož. V dolgih vrstah so stale ob straneh snažnih cest lepe penzionске vile. Pred vsako je bil vrtniček s krasno cvetlično cvetlicami, po vseh oknih so viselo čedne bele zavesne in povsah balkonih je bilo razmaščeno pleteno pohištvo s pisanimi blazinami in prti. »Penzija Mariette«, »Vila Mirac«, »Tulski dom Zorac«, »Vila Antonijac« je bral profesor velike napise na bleščajih pročeljih. Le zakaj so vsi ti ljudje krstili svoje hiše in domove s samimi ženskimi imeni? In medtem ko je profesor Grubhofer to premišljeval, ga je nenadoma obli mrzel pol. Zlodeja! Hotel, v katerem se je našel, ima gotovo tudi kake podobno ime. Samo kakšno? Ob svojem prihodu in odhodu ni čisto nič mislil na to. Kako se torej imenuje? »Mirac«, »Berac«, »Evaliac«, »Jožefinac«? Vzemirjen je šel profesor Grubhofer dalje. Ulice letovišča so bile druga druga vrazje podobne. Hiša se je komaj razločevala od hiše, in povsod tisti nemurni napisi: »Vila Anac«, »Penzija Dorac«, »Poljni dom Teac«.

Tista bela vogalna stavba tam, »Vila Almac«, bi nemara le utegnila biti prava Olajšana, le stopil prof. Grubhofer v vežo in poprosil za ključ sobe številka 26. Začuden ga je po-

gledala vratarica: »Obžalujem, gospod, naša vila ima samo dva in dvajset sob.«

»Oprostite! je zamrmral profesor Grubhofer in odšel. Na potem je našel vogalno hišo na nasprotni strani penzije »Lizica«. Tam so sicer res imeli tudi sobo številka 26, toda bila je že nekaj tednov oddana neki gospe z dvema otrokoma.

Nekoliko zbezan je stal profesor Grubhofer spet na ulici. Zlodeja! Zlodeja! V naraščajočem nemiru je tekal okoli bližnjih in daljnih voglov. In povsod druga druga podobne hiše s tistimi nemurnimi ženskimi imeni! Nada in Ljubica, Mielica in Rezika, Sonia in Pavla — nešteta ženska imena so po vrsti polnila profesorjevo glavo. Tako nešteta kakor še nikoli dolje v vsem njegovem življenju. Že od časa pubertete mu niso ženska imena nikoli povzročala toliko preglavic. Toda nazadnje se je le znal v velikem poslopiu »Matidici«. Seyeda, tam so bili tisti dani oddali več posameznih sob. V sobi številka 26, katero so profesorju pokazali, je pa stal popolnoma tui kovček. V vratarjevi loži so skrbno pregledovali vsipno knjigo. Imena profesorja Grubhoferja v njej niso našli. »Oprostite, gospod profesor in ne zamerite, nemara se pa le drugače piše!«

»Na, žužel! To bom pa že še vedel, kako se piše!« je zakričal profesor Grubhofer vse razjezen in nazlo pokazal pete nevludnemu domu.

Pozneje je dolgo stal pred čedno hišico, kateri je bila nena pesniško navdahnjena lastnica dala ime »Vila Andromeda«. Andromeda? Ne, tu so prav gotovo ni bil nastanil. To ime je sodelo v stroko profesorja Grubhoferja in bi si ga bil zatrdno zapomnil. Počasi se ga je polasčal obup. Mučila ga je skrb: Ali ni v svoji raztresenosti morda le vpisal v tujo knjigo kako drugo, in ne svoje ime? In že se je mračilo. Kaj če sploh ne naide več hiše, v kateri se je bil nastanil in pustil tam tudi svoj ročni kovček? V tistem kovčku je hranil vse svoji denar. In potem knjige! Sai ni bil do konca prebral niti veleznimivih razprav profesorja Zimmermanna o spektrih Aldebarana.

Kdo ve, kaj bi bil profesor Grubhofer, če vse storil v svojem razburjenju! Toda tedaj se je do srečnem naključju polavil od nekod starihak, kateremu je čudno vedenje starega profesorja zbujalo posebno zanimanje. Starihak je vedno poslušal profesorjeve tožbe o njegovih stiskah in težavah in ga nato odpeljal na bližnjo straznico. Od onod so telefonirali v vse pomembneje hotele in penzije in čez dobre pol ure srečno ugotovili, da leži ročni kovček gospoda profesorja Grubhoferja popolnoma na varnem v sobi številka 26 v »Vili Ivanki«. Učenjak se je oddahnil. Svoje ime je bil torej le pravilno vpisal.

Uslužni čuvaj javnega reda je potem spremljal starega gospoda profesorja za vsak primer osebno v »Vili Ivanki« in pred vrata njegove sobe, in potem je mogel učenjak v miru prespati terobe svojega preveč samostojnega potovanja. Toda naslednjega dne je le obrnil hrbet »Vili Ivanki« in se preselil v »Andromedo«. Nemunega imena »Ivanka« si vendar ne more zapomniti noben človek! »Andromeda«, to pač, to je nekaj popolnoma drugega: ozvezdje na severnem nebu, nedaleč od Perzeja in Kasiopeje, megleja, ki jo je bil v Evropi prvi odkril Simon Marius leta 1612; največja zvezda v njej je Alamak; trikratni zvezdni sostav s trobarvno komponento. Torej le vendar nekaj, kar si je mogoče zapomniti!

Usnjene izdelke barvajte le s specialno barvo, ki nujno ne škoduje. Elaks — Napoleonov trg.

navadno smrekovo smolo ali od drugih iglavcev raztopimo na zmernem ognju. Ko je raztopljena in tekoča, jo odvajamo od ognja in primešamo 15 dkg spirita na 1 kg. Nekateri priporočajo k temu še dodatek 1 dkg arabskega gumija in 1 dkg pralne sode, kar pa ni važno. Olie in druge masčobe so v cepilni smoli za drevesne rane škodljive. Cepilno smolo hranimo v dobro zaprti posodi, sicer otrdi, ker izhlapi spirit. Če se nam to dogodi, jo moramo ponovno raztopiti in dodati primerno količino spirita.

16. Nosprait. Namesto 2% kalifornijske brozge z dodatkom 25—30 dkg apnena arzenijata, ali v krajih s suhim podnebjem namesto bordoške brozge istotako z dodatkom 25—30 dkg apnena arzenijata, se z uspehom uporablja za polno škropljenje proti živalskim in glivičnim škodljivcem mešan preparat nosprait, ki vsebuje baker in arzenik. Poslužujemo se ga zlasti v času, ko je pomanjkanje modre palice, pa le v 1/2 do največ 3/4% količini, t. i. na 100 l vode 1/2 do 3/4 kg. Ta bledezelni prašek dobro zmešamo najprej v malo vode, potem ga dodamo v odmerjeno količino vode.

Razen navedenih sredstev v gadiarski lekarni mora imeti sadjar še slovece najnujnejše orodje: škroplilnico, meh žvepalnik drevesno žaglico, skarje za gosenice, drevesne škaria, žično ščetko, drevesno struhalo, nož obrezač, cepilni nož, brusni kamen in primerne lesive.

Popravi!

V zadnji številki »Družinskega tednika« (dne 23. novembra t. l.) se nam je na 3. strani v članku »Sadjarjevi pripomočki za boj proti škodljivcem« vrnilo nekaj napak, katere naj cent. bralci blagoholno popravijo.

V 18. vrsti beri namesto »žveplan ožljike« pravilno »žveplovo ožljike«; v 20. vrsti: namesto besede »pastec« beri »pastik«; V 11. vrsti drugega stolpca istega članka pa beri namesto »4 kg masnega gasonega zena« 1 in 1/4 kg.

ske krvi. To je priporočljivo proti požari dreves, zlasti v drugi polovici zime, ko se nazlo menigeta mraz in toplota. Ta belež tudi učinkuje na odpadane starega odrlega lubja, da nima pod njim sadni škodljivci zavetja. Same sadne škodljivce in tudi jajčka gosenic ta belež ne zamori.

10. Apneni arzenijat (aresin) uporabljamo po 25 do 30 dkg na 100 l vode za pokončevanje grizotih sadnih škodljivcev, zlasti proti najhujšemu zavijaču, ki povzroča piškavost sadja za spomladansko in poletno škropljenje. Ker pa napadajo sadno drevice tudi razne glivične bolezni — nainevarnejši je škrlup — dodajemo apneni arzenijat po 25 do 30 dkg na 100 l 2% žvepleno-apneni brozgi, da z enim delom opravimo dvojno. Škroplimo na tedi pred cvetenjem, takoj po odvečevanju in pozneje v presledkih 14 dni do 3 tednov, še tri in zimske sadje do petkrat. Ta beli prašek najprej dobro zmešamo v nekoliko vode in ga v tem stanju primešamo brozgi. Ker je na apneni arzenijat težji od brozge, moramo brozgo med škropljenjem večkrat premešati, da ga enakomerno porazdelimo po drevesih, ako ni na škroplilnici prirojen mešalnik.

11. Žveplovo ožljik in bencin. Deblo in tudi veje dreves napadajo ličinki (gosenice) metuljev vrbovega in jaboličnega zavrtarja, ki dve do tri leta žrešča v notranosti debela ali veje in si delata rov. Škodo zaznamo, ko naidemo pod drevesom njihov blato v obliki žaganja. Ta dva uničimo, ako odprtno luknji nekoliko razširimo in porinemo žico vanje. Če pa ni rov v ravni črti in ga ne moremo z žico dočeti, zlijemo na luknjo par kapljic žveplovega ožljika ali bencina ter zamazemo z glino, da puhteči plini zamore škodljivca.

12. Drevesna malta. Za mazanje večjih ran na sadnem drevi, zlasti po poškodbah od zalea, pa tudi ob cepilni debelih vejah se z dobrim uspehom poslužujemo drevesne malte. To napravimo, ako premešamo 2 dela govejega blata, 1 del apna, 1 del lesnega pepela in 1/4 dela rečnege peska. Pa tudi, če zmešamo 5 delov glin, 1/4 dela krvi in nekoliko govejih dlak, ki

ih dobimo ob česanju govedi. Da malta ne odpade, obvezujemo se s cunjo.

13. Pasti. Razni škodljivci, ki iščejo prezimovališče, kje pod drevesom ali pod stari lubjem, kakor nainevarnejši zavijač in cvečtožer, so jim pasti zelo udobne za prezimljenje. Zaradi drugega roda zavijača nastavimo pasti tudi poleti. Nastavljati jih bomo torej začetkom marca in odvzeli konec maja. Drugeče jih spet nastavimo začetkom julija in jih odvzamemo v decembru. Raznovrstne pasti izdelujejo razne tovarne, naredimo si jih na lahko sami, da navežemo okrog debela 15 do 20 cm široko valovito luknjo, čisto lepenko, kakršno rabijo za zavijanje električnih žarnic in druge steklene robe in to odenemo še z nepremoljivim pergamentnim papirjem. Če take lepenke nimamo, je dobra tudi lesna volna ali v dolžini 15 do 20 cm narezana slama. Zaradi varnosti pred močjo odenemo tudi to s pergamentnim papirjem. Pasti navežemo na debela v višini 1 m. pri prilikavih pa pod spodnje veje, pa le zgoraj, da je od spodaj škodljivcem prosta pot vanje. Navezane pasti ob določenem času odvajamo in sežemo s škodljivci vred. Če so se noter zalekle kake koriste živalice n. pr. pajki, polonice, brzci, jih izpuslimo.

14. Lepilni pasi. Od začetka oktobra do konca aprila navežemo na deblo v višini 1 m lepljive pasove, da ne morejo samice pčelivcev (zmrzikovcev) pa tudi drugi škodljivci plezati na drevesa, temveč da se tu utamejo. Ako ima drevo kol, nastavimo lepljivi pas na kol, ali pa ga namažemo v dolžini 15 cm s lepom. Nikdar pa ne smemo drevesa namazati z lepom ker mu to tako škoduje, temveč na 20 cm široki nepremoljivi pas pergamentnega papirja, ki ga ovijemo okrog debela. Najprej papirnatu pas zgoraj in spodaj tesno privežemo ter spodnji rob privijemo navzgor, da bi se lep ne cedil navzdol po debelu. Končno namažemo pas v širini 15 cm s čopičem 3 mm na debelo. Dobro pripravljene lep je lepljiv do tri mesece, ako na prei oldri moramo mazanje ponoviti.

15. Cepilna smola. Najboljšo mrzlo tekočo cepilno smolo pripravimo, ako

Dragi Tednik!

Ze dolgo sem namenjena napisati ti nekaj vrstic, ki mi prihajajo prav iz srca. Če jih bo ta ali ona prebrala in se bo mogoče zamislila, mi to — zadostuje, ker kdor se zamisli, ta na tem, da se poboljša.

Današnji časi so resni. Tudi življenje je temu primerno resno in polno odgovornosti. Me gospodinje moramo nositi precejšnjo težo in vsak dan sproti delati nove kompromise z življenjem. Koliko časa porabimo samo zato, da znesimo skupaj aprovizacijo, da najdemo na trgu kakšno zelje ali solato, in koliko časa mora vsaka od nas stati zdaj tu zdaj tam, da pride končno na vrsto. Jasno je, da so naši živci izredno prizadeti, ker bi bil človek rad v vrsti za krompir ali za nogavice, pa tudi doma ga čaka obilno dela. Kosilo je treba skuhati, družino oprati, zlikati in zakrpati, pa še mnogo in mnogo drugih manjših del čaka na nas, da se dostikrat ne vidimo iz njih.

Toda to še ni dovolj. Koliko jih je, ki se zanimajo za stvari, ki jim prav nič niso mar. Koliko jih je, ki natanko vedo, kaj se v tej ali oni hiši kuha, s kom se kdo druži in kaj kdo proti komu pove. In ko pride mož zvečer zgan domov, je prvo, da se mu pove, kaj je ta ali ona prijateljica povedala, kaj ta ali ona gospa misli, odobrava ali graja, kaj so v zaklonišču govorili in potem se nervoza prenaša tudi na moža, ki je truden in zgan prišel domov v pričakovanju, da bo našel mir in počitek.

Mislím, da je Bog ustvaril ženo možu za družico z namenom, da mu lajša skrb in težave, ne pa da mu dela nove. Žena kot nežno bitje naj bi možu v današnjih razmerah pomagala skrb lajšati in življenje sladiti, ne pa obratno.

Če bi torej ta ali ona žena več mislila na svojo družino in svojega moža in se manj pečala s tem, kaj ta ali ona domneva o poteku vojne in front, če bi se bolj brigala za družino, manj pa za visoko politiko, ne bi bilo danes toliko ljudi sprtih in osovražanih, ampak bi vsi medsebojno laže živeli in laže drug drugega prenašali, zakaj če si nismo prijatelji, potem si vsaj sovražniki ne bodimo.

Me žene imamo v tem oziru veliko poslanstvo. Prepričati moramo še večjo nervozo, še večje sovraštvo in še večje skrbi. Okenimo se zato še bolj svojega moža, svojega doma in svoje družine. Posvetimo se zato še bolj urejanju naših gospodinskih nalog, katere so same po sebi zadosti težke, in ne oziramo se na to, kaj ta ali ona, ta ali oni pove. Že s tem, da se ne spuščamo v prepire in razlage, že s tem, da ne bomo prenašale raznih čenč, ne bomo sebi, ne družini ustvarjale novih sovražnikov, in to je dober korak naprej. To bo za naše družine dobro in prav tako dobro bo za vso našo skupnost. Da bomo pa to svojo nalogo magle izvrševati, moramo vedno imeti pred očmi, da je vzvišena naloga žene, dobrodejno vplivati na moža in na družino in življenje lajšati, ne ga pa greniti.

Napisala sem teh par vrstic z iskrenim namenom, ker vidim in sem prepričana, da smo prav me žene poklicane to in ono popraviti. Tudi sem prepričana, da je marsikatera med nami svojih misli in da sem mnogim govorila iz srca. Zato pričakujem, da bodo te moje skromne vrstice našle v vaših nepokvarjenih srcih svoj odmev.

Marica

NAS NAGRADNI NATECAJ

Kotiček za praktične gospodinje

Za vsak prispevek, objavljen v tej rubriki, plačamo 10 lir

Kvasni hlebčki

Zamesi mehko testo iz malo moke, kvasa in osladkane vode. Testo mora biti tako gosto, da iz njega lahko izoblikuje hlebčke, velike za otročjo dlan. Zdevli jih drugega poleg drugega na pomokano desko, kjer naj vzhajajo in se posuše. Sušili jih pa ne smeš na prevročem, ker vročina ubije kvasne glivice. Med sušenjem hlebčke obračaj, da se hitreje suše. Kadar delaš kruh, namoči dve uri prej tak hlebček v malo mlačne vode. Ko se hlebček zmehča, ga stlači in zmesaj ter dodaj malo osladkane mlačne vode in malo moke. Ta zmes naj vzhaja na toplem približno eno uro. Najbolje je, če pozno popoldne namočiš hlebček, zvečer zamesiš kruh, pustiš čez noč vzhajati, jutraj pa ga spečeš. Če hočeš imeti bolj rahel kruh, lahko dodaš moki še en pecilni prašek. Črni kruh je boljši, če shaja samo enkrat.

Z. S.

Zvitek z nadevom rdeče pese

Krompirjevo ali navadno vlečno testo razvaljaj in potresi s prepraženimi drobtinami in zelo tankimi rezinami kuhane rdeče pese. Povrh lahko natreseš tudi še nekoliko sesekljanih kislih kumaric in nekaj kaper. Zvij, skuhaš ali speč.

M. S. Li.

Honorar za objavljeni recept dvigamo lahko takol po objavi v naši upravi. Po pošti pošiljamo šele takrat, ko se nabere več takšnih nakazil. — Prispevke naslovite na Uredništvo »Družinski tednik«. Kotiček za praktične gospodinje. Ljubljana. Poštni predal 253.

Ali naj posojamo knjige iz lastne knjižnice?

Prišel je čas, ko človek rad sede k knjigi. S čitanjem zanimivih in poučnih knjig si širimo svoje duševno obzorje: vse je koristno. Česar se kdaj naučimo. Vsake knjige nimamo v lastni knjižnici, nekaterih ne moremo dobiti niti v javnih knjižnicah, tako da smo prisiljeni izposoditi si jih pri prijateljih in znanih, kar pa ni lahko, ker vsak ne posoja rad svojih knjig. Temu ni kriva nevolnost ali sebičnost, ampak razočaranost nad onimi, ki si knjige izposojajo, in bolajzen da knjige sploh ne dobiš več nazaj.

Marsikdo je dobil knjigo vrnjeno, ki je bila v hrbtu zlomljena, ali so bile platnice strgane, če ne celo odtrgane, zamazane, včasih so manjkali listi, tako da knjiga ni bila za nobeno rabo več ali pa se li jo je zagabilo sprico zamazanosti prijeti v roke. Zato vam dajemo kratek nasvet, kako si uredite svojo knjižnico in izposojevalnice knjig.

Vse knjige v knjižnici naj imajo vaš ex libris in zaporedne številke (ex libris je mala okrasna slička z lastnoročnim podpisom narejena v obliki žiga, ki ga pritisnete na notranjo stran vsake knjige). Kako si uredite numeriranje knjig, ni važno. Lahko po vrsti, kakor ste jih kupovali ali po vsebini in snovi, ki jo obravnavajo. Zabeležite si, da knjiga, ki ima ex libris in številko, dosti težje izgine v tui knjižnici kakor da ne.

Vse knjige morajo biti vpisane v poseben seznam. Napravite si poseben zvezek, kamor boste vpisovale

9 praktičnih nasvetov za gospodinje

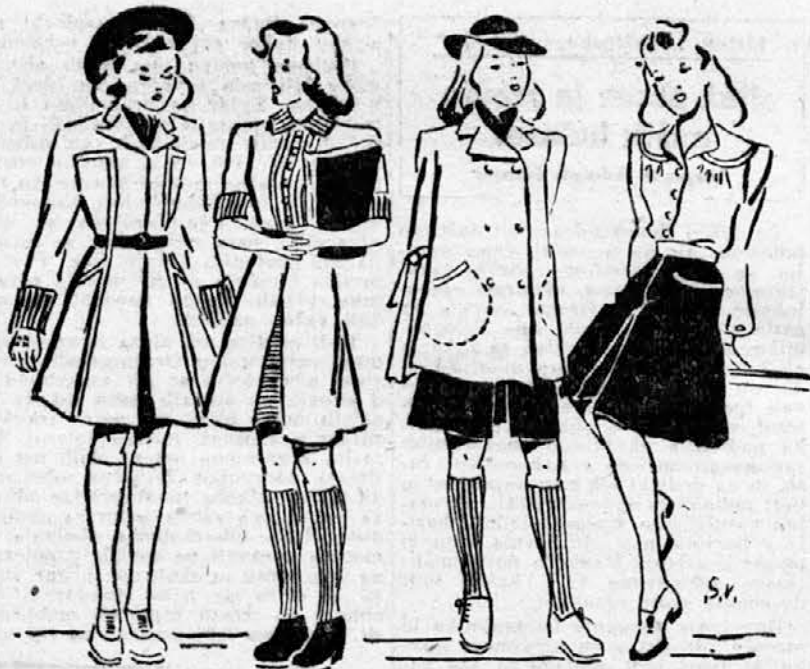
1. Novo zobno ščetko pomočite v mrzlo vodo, skrbno obrišite in pustite, da se na zraku posuši. Tako pripravljena bo dalje časa uporabna.
2. Ko slečete obleko, jo vedno obesite na obešalnik, da se ne zmečka. Od časa do časa jo čez noč obesite pri odprtem oknu ali vsaj na sveži zrak. Vlaga bo sama izbrisala gube, sebi pa prihranite likanje.
3. Nogavice vam bodo služile dalje časa, če jih ojačate na onih mestih, ki se drsajo ob čevlji. Sprednji del in peto preprižite z nitko za krpanje, ali pa našijte na teh mestih koške blaga.
4. Milo bo dalje časa trajalo, če ga po uporabi položite na podstavek, ki ima dno preluknjano. Milo se bo hitro posušilo, ker bo voda prosto odtekla, in izgubilo odvisno vlago. Če tega ne naredite, bo vsakokrat nekaj mila uničenega in kos bo hitreje porabljen.
5. Mokri kozuhovinasti plašč obesite v primerno bližino peči. Čez nekaj časa ga nalahno stepite z iztepačem, nato pa skrtajte v smeri dlak. Izgubili bodo vsi sledovi dežja in plašč bo dobil spet prejšnjo obliko.
6. Pri snavanju oblek pregledajte vsak dan, ali so na njih kakšni madeži ali če so potrebna kakšna popravila. Madeži, ki jih ne osnažite takoj, se zajejo v blago. Če vsake malenkosti sproti ne popravite, izgubite pozneje preveč časa s ponovnim iskanjem napak.
7. Da si ne boste opekli prstov pri dviganju aluminijaste pokrovice, zatakajte pod roč star zamašek. Ko boste hotele pogledati v posodo, primite za zamašek in ne za roč.
8. Od cigaretnega pepela na porcelanu nastale madeže odpravite, če jih zgrgnete s plutovinastim zamaškom, ki ste ga prej potaknili v drobno sol.
9. Kozarci so postali motni: denite v vsak kozarec malo kisa in ščepec soli; s tem ga pomijte in nato s čisto vodo izplaknite. Kozarci bodo postali kristalno čisti.

Sprejemimo v popravilo raznovrstno perilo, damske in moške nogavice. Popravimo pentlje. Popravljalnica nogavice A. Debeljak, Kopitarjeva ul. 1, pri Zmajskem mostu. Odprto od 7. do 18. ure zvečer.

dan, kdaj ste knjigo izposodili, točen naslov knjige, ime in naslov izposojevalca in njegov lastnoročni podpis, da je knjigo sprejel. Vsake štiri tedne pregledajte ta zvezek in po potrebi terjajte. Ko dobite knjigo nazaj si jo ogledajte in po njenem stanju odločite, ali boste tej osebi še posodili ali ne. Marsikdo se bo čudil takšni ureditvi in vam bo mogoče tudi zameril, ker

dan, kdaj ste knjigo izposodili, točen naslov knjige, ime in naslov izposojevalca in njegov lastnoročni podpis, da je knjigo sprejel. Vsake štiri tedne pregledajte ta zvezek in po potrebi terjajte. Ko dobite knjigo nazaj si jo ogledajte in po njenem stanju odločite, ali boste tej osebi še posodili ali ne. Marsikdo se bo čudil takšni ureditvi in vam bo mogoče tudi zameril, ker

dan, kdaj ste knjigo izposodili, točen naslov knjige, ime in naslov izposojevalca in njegov lastnoročni podpis, da je knjigo sprejel. Vsake štiri tedne pregledajte ta zvezek in po potrebi terjajte. Ko dobite knjigo nazaj si jo ogledajte in po njenem stanju odločite, ali boste tej osebi še posodili ali ne. Marsikdo se bo čudil takšni ureditvi in vam bo mogoče tudi zameril, ker

(Ti štirje modeli so risani izreco za »Družinski tednik« in niso bili še nikjer objavljeni.)

Prvi osnutek prikazuje enobarven športen plašček, s pozivljajočimi vstavki ob zapetjih. — Drugi osnutek nam predločuje lepo športno obleko za manjše dijakinje z vstavki iz blaga živih barv. Takšen vstavek pozivlja tudi globoko gubo na sprednjem delu krilca. — Tretji osnutek je enostaven, a ljubek tričetrtinski plašček z okroglimi, nekoliko poševno všilimi žepi. Krilo je temno. — Četrty osnutek nam predločuje ljubko svetlosivo bluzo, ukrojeno iz flanele. Krilo je temno. Sprejaj ima globoko gubo.

Pred tisočletji enako kakor danes

O lepoticenju naših prednic in prednikov

Žene »sinov sonca« so že pred 3000 leti uporabljale puder in ustno rdečilo

Marsikatera cenjena gospodična in gospa misli, da je lepoticenje iznajdba moderne civilizacije in da so moderne pridobitve zlasti puder barvilo za lica in ustnice, lak za nohte, barvanje in trajno kodranje las itd. V resnici pa je vse to že prav tako staro, kakor je izročilo o prvih znanih kulturnih ljudstvih. Ne samo ve, cenjene gospodične in gospe, tudi vaše prapradedice so hotele biti lepe in so se lepoticile na vse mogoče in nemogoče načine. Le način se je morda spremenjal.

V stari Mezopotamiji kjer so pred tisočletji živeli Asirke in Babilonke, so arheologi odkrili reliefe, ki prikazujejo tudi umetno kodranje las. Način kodranja je bil skoraj natanko tak, kakor oni v naši dobi do električnega. Pri njem so uporabljali segrete naviljane klešče. Prav tako so odkrili v Mezopotamiji lončice z barvili za lica in ustnice. V starem Egiptu so poleg vse lepe umetnosti poznale gospodične in gospe tudi barvanje nohtov, obroblianje oči, britje in potem umetno zarisanje obrvi ter celo tudi barvanje las. Barvanje se pa ni omejevalo samo na dele telesa, ki jih cenile gospodične in gospe lepoticile dandanes, marveč je segalo tudi še drugam: na nože, prsa itd.

V sedanjih Boliviji v Južni Ameriki, ki je bila pred prihodom Špancev del velike države Tavantinsuja, kateri so vladali inki kot »sinovi sonca«, so odkrili šele nedavno grob neke plemenske deklce iz tisočletja pred našim štetjem. V tem okoli 3000 let starem grobu so našli — čušte in strme! — lično ročno torbico in v njej dozo za puder ter držalo za ustnično barvilo. Doza je izdelana iz čistega zlata in prav tako zlahko je tudi držalo. Najudovitejša na vsem pa je da se tista tri tisoč let stara indijska doza skoraj nič ne razločuje od dandanašnjih!

Na Kitajskem, kjer so iznašli vse prej kakor mi v Evropi, četudi svojih iznajdb niso znali vedno dovolj izkoristiti in razširiti, so poznali baie že pred Kristusovim rojstvom trajno umetno kodranje las. Toda trajno kodranje las se sme imeti menda samo princeze in vladarice, in način te

DARMOL
najboljše odvajalno sredstvo

ga kodranja je bil skrivnost posebnih moistrov. Pozneje je ta moda propadla in z njo vred tudi skrivnost trajnega kodranja.

Delali pa bi ženskemu spolni krivico, če bi zamolčali, da lepoticenje ni bila le nečimurnost gospodinje in gospe, marveč tudi moških. Prav v starih dobah so bili moški v tem popolnoma izenačeni z ženskami. Ne le da so si delali umetne prireke, tudi lica in ustnice so si barvali in nohte lakirali. Sicer pa je tako lepoticenje moških segalo še daleč v srednji in celo novi vek. V dobi lasulj so jih nosili moški enako kakor ženske, in enako so se tudi šminkali in pudrili. V tem posledu sploh ni bilo v tistem

času razločka med ženskami in moškimi.

Nazadnje je pa tudi sedanja moška skromnost v barvah oblačil in njih oblikah kaj mlada. Gospodje rokodelci so nosili še svilene nogavice in enake kratke hlačke, čevlje s sponkami, čipke okoli rokavov in vratu, fraku in druge sitne živih barv ter enako pisana in nalitena pokrivala. V še starejših časih so pa moški čisto celo prednjačili v krčavosti barv oblačil in v navlaci nairazličnejšega okrasja.

Kakor kulturna in civilizirana ljudstva, so se vedno rada lepoticila tudi najprimitivnejša. Včasih se nam sicer

KRZNENE PLAŠČE
bele kožuške, lisičje, dihurjeve, kunje
boe, dobro ohranjene in kože domotih
živdi kupuje
Rot, krznarstvo. Mestni trg 5

zdi njihovo lepoticenje kaj čudno in po naših pojmihi neestetično, toda pozabiti ne smemo, da ima tudi njihova »moda« prav toliko pravice do ostanka, kakor jih ima naša. In če vprašate takega »divjaka«, nad katerega čudnim lepoticenjem se zgražate, kakšno se mu zdi evropsko lepoticenje, vam bo dejal popolnoma odkritosrčno: »Grdo.«

Tako vidimo, da je lepoticenje pojav, ki spremlja človeštvo v vseh dobah, od najstarejših do nainovejših, na vseh stopnjah kulture in civilizacije, da je vse, kar poznamo dandanes na tem področju, staro vsaj v načelu že tisočletja in da so okusi vedno prav tako različni kakor — zausnice...

Bršljan in divji kostanj prihranjata milo

Poletje je za nami in poletne stvari nastopajo svoje zimsko spanje. Pri tem ne smemo napraviti napake, da bi jih neosnažene spravili čez zimo. Vodo naj nam bo vse, kar lahko operemo, naj bo po predpisih oprano, izplaknjeno in posušeno. Z likanjem počakamo do prihodnje pomladi.

Ce za to izredno pranje primaniku je pralnih sredstev, se zatečemo k starim preizkušenim domačim pripomočkom, kakor n. pr. bršljanu. 15 g opranih bršljanovih listov kuhamo pet minut v enem litru vode in jih za tem ocedimo. Temne volnene stvari in obleke, nogavice rokavice itd. operemo popolnoma čisto v tem ocedku, ne da bi porabile en sam gram mila. Oprane predmete moramo temeljito izplakniti.

Tudi divji kostanj je dober milni nadomestek. Šest olupljenih divjih kostanjev nastregamo na drobnem strelniku ali jih narežemo z nožem na tanke rezine, nakar jih polijemo z deževnico ali drugače omečamo vodo. Vse skupaj pustimo stati štiri ure, nakar precedimo skozi sito ali platneno krpo. Za pranje perila to kostanjevo vodo segrejeemo. Peni se in čisti kakor dobra milnica.

Ne samo lahne obleke, ampak tudi kopalne obleke in ostali volneni predmeti morajo biti očisti in zavarovani proti molim. Vsaka dobra gospodinja ve, da se mora kovčeg ali škatalo dobro zapreti, kar doseže na ta način, da vse zračne odprtine in špranje zalepi z lepilnim papirjem. Svetle, občutljive stvari zavije najprej v čisto krpo, temne stvari pa v svež časopisni papir.

Za olajšanje pri iskanju spravilnih predmetov napravimo dvojen, razločno čitljiv seznam, ki ga enega prilepimo na zunanjo stran ovojla, drugega pa spravimo na primerno varen prostor. Kovčege ali škatle lahko označimo z zapovrstnimi številkami.

Časopisni papir nadomešča vatelin

Nastopila je zima, z njo mraz. V prejšnjih časih tega nismo tako občutili, ker smo bili bolje oblečeni, a prostori, v katerih smo bivali, so bili dobro zakurjeni. Danes ni skoraj nikjer zakurjeno in tudi tople obleke so se izrabile ter ne dajejo več one toplote kakor prej. Pomagamo si zato z volnenimi telovniki, da nam je toplo vsaj po hrbtu. Vendar vsakdo takšnega telovnika ne premore, zato si pomagamo z nadomestkom.

Gotovo ste že slišali, da so si v prejšnji vojni vojaki ovijali ob hudem mrazu okoli života časopisni papir, čez to je pa prišla še obleka. Časopisni papir je namreč slab prevodnik toplote, to se pravi, da dalje časa toploto ohrani, zato preprečuje, da bi nas zeblo. Zaradi te njegove lastnosti ga lahko uporabimo kot nadomestek vatelina in z njim podložimo telovnik iz blaga.

Časopisni papir zrežemo na ozka pramena in ga narahlo zmečkamo. Gmota, ki jo na ta način dobimo, naj ne bo trda, ampak mehka kakor kepa vate. Za telovnik potrebujemo dvojno blago. Vrhnje je lahko svila v barvi, ki ustreza barvi naših oblek, spodnje pa je boljše, da je iz toplejšega blaga, n. pr. flanele, kosov stare volnene obleke ali česa podobnega. Vseeno je, kakšna je barva podloge ali če je blago zakrpano. Sestavljeno je lahko tudi iz več kosov blaga.

Oba kosa blaga vrežemo po istem kroju in iz njiju sešijemo telovnik, le spodnji rob pustimo odprt. Skozi to odprtino nagatimo med oba kosa blaga papir, ki smo ga prej zrezale in zmečkale. Vagačeno mora biti enakomerno. Paziti moramo, da ne bo na plečih ostalo prazno, spodaj pa prav na debelo napolnjeno. Ko smo telovnik nagatili, zasijemo spodnji rob.

S tem pa delo še ni opravljeno. Ko bi telovnik oblekli, bi se papir sesedel na spodnji rob. Zato moramo telovnik takoj, ko smo ga nagatili in zasile spodnji rob, prešiti po dolgem in počez, da dobimo line oblike kvadrata. Navadno prešijemo kar na stroj. Zdej ko nam primanjkuje sukanca, si pomagamo na ta način: z nitjo, ki jo uporabljamo za navdaranje, prešijemo telovnik, da se papir ne bo premikal, nato pa s kakšno nitjo iz kakršnega koli materiala (n. pr. volne, svilene niti za kvakanje) na roko prešijemo z vbodom, ki je podoben šivom šivalnega stroja.

Tako napravljeno telovnik s podlogo iz časopisnega papirja ne zaostaja dosti za volnenim. Služil nam bo gotovo enako dobro kakor volnen.

Časopisni papir uporabimo lahko tudi kot nadomestek za klobučevinate vložke v čevljih. Za vložke potrebujemo več plasti časopisnega papirja in tanko blago. Iz obeh tvarin vrežemo vložke. Več pol (5-7) papirja zložimo in izrežemo obliko vložka. Na ta papirnat kos položimo še enako vrezan kos blaga in pošijemo oboje skupaj po dolgem in počez ter na roko obrobimo, da se ne bo strgalo pri nošenju. Blago je pri vložku na oni strani, kjer pride skupaj s stopalom, da na ta način preprečimo prehitro obrabo vložka.

Kako naj prezimimo kokoši

V današnjih časih ima skoraj vsaka družina kokoši. Poleti je bilo z njimi lahko. Kokoši smo nesli na vr ali na kakšen bližji travnik in tam se je pasla ves dan. Tako smo bili brez skrbi, da je kokoš dobila dovolj one hrane, ki jo potrebuje, da nese jajca. Dajali smo je običajno kokošjo pičo in vse je bilo v redu.

Sedaj je mnogo težje. Kokoši ne moremo več imeti na prostem, ker je moko, dež in sneg. Kokoš se ne more več pasti in brskati za hrano. Brskanje je glavno gibanje pri kokoši in brez tega ne more živeti in se pravilno razvijati. Zato moramo poskrbeti, da bo imela tudi pozimi prostor, kjer bo lahko brskala za hrano.

Poleg kurnika zgradimo primeren prostor, ki ga pokrijemo zato, da so kokoši lahko v njem tudi ob slabem vremenu. Velikost tega prostora je seveda odvisna od števila kokoši: dohod od njega mora biti neposredno iz kurnika. Postlati ga moramo s stelo, ki naj bo iz smrekovih vej, slame, mahu ali suhega listja in podobnega. To nam bo obenem varovalo prostor pred mrazom, da bo dovolj tople. Med to stelo vržemo običajno kurjo pičo, strte jajčne lupine in nekaj peska in na ta način prisilimo kokoši, da si z brskanjem iščejo hrano ter se gibljejo. Stelo menjamo vsaj vsake tri tedne.

V takem prostoru se bodo kokoši počutile enako kakor poleti na travniku ali na vrhu, hkrati bodo pa tudi nam ostale koristne.

Porabni nasveti

S srebrnih predmetov najlaže odpravite rjo s toplim kisom. Na srebrni predmet kanite kapljico kisa, nekoliko počakajte, potem pa predmet dobro izbršite z mehko krpo.

Kadar kuhaš krompir, nalij v lonec samo toliko vode, da je krompir pod vodo. Ko je krompir kuhan, sme ostati na dnu le za prst na debelo vode.

Sočivje in solata ne smejo stati ko ju premo predolgo v vodi, ker sicer voda potegne iz njih zdravilne snovi. Samo tižol lahko namakamo precej dolgo, da se omečča celulozno staničje. Suhe gobe pa moraš popariti, da se napno.

Pesi ne smeš potrgati korenin, če jo denes kuhaš. Če ji namreč odtrgaš korenine, izgubi svojo lepo rdečo barvo.

XVI.

Malo pred sedmo uro zvečer je prišel vlak na ljubljansko glavno postajo. Boris Klemenčič se je ozrl skozi okno na peron in takoj zagledal svojega očeta. Poklical ga je; in Klemenčič se je približal vozu. Ostro in preiskujoče je pogledal mlado damo ob sinovi strani. Da, nobenega dvoma ni bilo. To je bila resnična prava Sonja. Ginjen je izlegel proti njej obe roki.

»Bog vas blagoslovi na domačih tleh, gospodična Bregantova! Kako sem srečen, da vas je moj sin našel.«
»Tudi jaz sem neizmerno srečna!« je vzklila Sonja in solze so ji pri-vrele v oči. »Le zakaj ni več mojega očeta? O Bog, kako bi bila srečna. In za vse to se moram zahvaliti le vašemu sinu. On me je rešil iz naj-
obupnejšega položaja.«

»O vsem mi boste morali natanko poročati, cenjena gospodična, ko bo-

Od palač

VAN KAIT
ZOBNA KREMA

mo v domu vašega spoštovanega pokojnega očeta. Gospa Sušnikova vas pričakuje že z nestrpnim hrepenenjem. Zala le, da vas ne moremo sprejeti tako, kakor bi se spodobilo. Neopaženo moramo prispeli domov. K sreči sta se markiza in njena hči odpeljali z avtom na izlet v okolico in se vrnela šele okoli osmih. Moj sin vam je govoril že povedal, kaj se tu dogaja?»

»Da, dragi gospod Klemenčič, je rekla Sonja. »Vse mi je znano. Toda meni ljudi nikoli ne bi bilo do slovesnega sprejema; samo da me sprejmete z ljubeznijo.«

Med tem so vsi trije prišli s postaje, kamor je postrežek ljudi prinesel Sonjin in Borisov kovček. Tam je čakal nanje avtomobil, katerega je bil Klemenčič najel, ker sta se markiza in njena hči odpeljali proč z Bregantovo limuzino. Do Bregantove vile so se odpeljali takoj in ko so pristali na dvorišču, sta Klemenčič in njegov sin odpeljala Sonjo naglo skozi stranska vrata v vilo, kjer je nanje čakala teta Marijana. In ko je Sonja zagledala staro gospo, je stekla k njej in ji ihtela padla v objem, ponavljajoč:

»Teta Marijana, teta Marijana — ljuba, zla teta Marijana! O, da te spet vidim! Kako beli so postali tvoji lasji! Ljuba, draga...«

»Zahvaljen bodi Bog, otrok moj!« je med ihtenjem jecala teta Marijana. »O, da si le še živa in da si tu! Da, ti si sama ti si Sonja. To je tvoj glas, to so tvoje oči, to so tvoji lasje in to je vsa tvoja ljubeznivost. Koliko strahu sem pretrpela zaradi tebe zadnje dni.«

»Pojdiva!« je Klemenčič rekel tiho svojem sinu. »Ne smemo se muditi predolgo, da se onidve ne vrne.«
»Ti pa pojdi z menoj v mojo sobo!« je dejala Marijana. »Morala se boš zadovoljiti za danes s tem, kar ti bom morala tam nuditi. Jutri pa bomo obračunali z obema sleparkama.«

»O, samo da sem doma!« je vzklila Sonja. »Tako srečna sem, teta...«
Sušnikova je še zadržala oba Klemenčiča in ju povabila v svojo sobo, kamor je odpeljala Sonjo. Tam je najprej Boris poročal o svojem potovanju in rešitvi Sonje, Sonja sama pa je pripovedovala žalostno zgodbo svojega življenja v pregonstvu. Ko je

bilo povedano vse, kar je bilo naj-nujnejše, je pa dejal Boris:

»Spoštovana gospa Sušnikova in ljubi oče! Zdaj vama moram povedati še nekaj zelo važnega: najini srca sta se našli v rešitvi iz grada v Bretaniji. Kako se je to zgodilo, ne veva natančno niti sama. Toda zdi se, da sva bila že od vsega začetka določena drug drugemu in da se drugače sploh ne bi moglo zgoditi. Zato upava, da bova dobila vajino dovoljenje za zaro-

ko. Nežno je prijel Sonjo za roko, ta pa se je shvilila k njemu in mu položila glavo na prsi, rekoč:

»Da, tega prosiva!«
Veselic je tedaj posijalo iz oči tete Marijane in stari Klemenčič je ves veselo osupel vzklil:

»Kako čudovito, kako neverjelno je to! Morda ne bi mogel tako mirne duše dati svojega blagoslova vajini zvezi, če ne bi vedel, da je bila to

do bornih bajt

VAN KAIT
KREMA EMOLLIENTE

najsrečnejša zadnja želja mojega nepozabnega prijatelja in šefa Frana Breganta. Malo pred svojo smrtjo mi je dejal, da si ne želi nič bolj kakor da bi se moj sin Boris in njegova hči Sonja združila za vse življenje. Toda obenem me je prosil, naj tega ne izdam, ker bi to utegnilo pokvariti izvršitev te želje. Zdaj se je zgodilo. S svojim blagoslovom vama dajem tudi blagoslov očeta Frana. Naj bo draga Sonja vsaj v tem zakonu določna tiste sreče, ki ji je bila v mladosti odvzeta. Za to poskrbi ti, Boris!«

Sonja je ginjena objela starega Klemenčiča in rekla:

»Dovoli, oče mojega Borisa, da se ti zahvalim za blagoslov mojega očeta, ki ga prinašaš tej zvezi!«

Trepetoč od ginjenosti je stari Klemenčič poljubil Sonjo na čelo in dejal:

»Kako škoda je, da ni tvoj oče dočkal tega trenutka! Toda govori naj ti kljub temu sam in neposredno. Tu ti izročam pismo, ki ga je bil tvoj oče napisal tebi pred smrtjo. Nočem odlašati z izročitvijo. Preberi ga, ko boš sama in v miru!«

Po teh besedah je Klemenčič izročil Sonji pismo njenega očeta, in ta ga je poljubila in ljubeče pritisnila na prsi kot najdražjo stvar po svojem pokojnem očetu. Potem je pa objela še teta Marijana, ki je med solzami jecala:

»Kot nevesta se vrača v našo hišo moja Sonjica, kot srečna nevesta, in z njo se vrača spet sonce, ki ga tako dolgo tu ni bilo. Da si je tvoj oče res želel te zveze, to vem tudi jaz, saj je ljubil Borisa kakor svojega lastnega sina. Bodi blagoslovljena, moja draga!«

»Pojdiva zdaj od tod!« se je tedaj oglašil Klemenčič in prijel sina za roko. »Tvoja mati bo tudi vesela, da le bo mogla spet videti. Ta bo strmel, ko bo izvedela. Jutri dopoldne

se vrneva sem, da te, Sonja draga, ustoličiva kot pravo gospodarico tega doma in vsega podjetja Bregant in sin.«

Zaročenca sta se morala zdaj ločiti, in prvo slovo jima je bilo težko, čeprav sta vedela, da se poslavljata le za kratko noč. Sonja je še ljubeče objela Borisa in rekla:

»Povej tvojim mami, da jo bom obiskala, čim mi bo mogoče, da dobim tudi še njen blagoslov. Lahko noč, ljubila!«

Se en poljub, in zaročenca sta se ločila. Sonja je ostala s teta v njeni sobi, Klemenčič pa sta se napočila po stopnicah navzdol, da zapustila vilo. Toda ko sta prispela na dvorišče, se je na njem ustavil avto, v katerem sta se pripeljali markiza in njena hči. Vera je s sijočimi očmi zagledala Borisa se kokešno ozirala vanj in dejala:

»Torci ste se le vrnili, gospod Klemenčič. Zelo me veseli.«

»Pravkar sem pozdravil gospo Sušnikovo,« je rekel Boris. »Moj oče me je pripeljal s postaje.«

»Ali ne bi mogli ostati tu na večerji?«

»Zal, pričakuje me moja mati.«

»Potem pa gofovo jutri!«

»Zelo ljubim bo preživeti jutrišnji večer v tej hiši,« je odgovoril Boris in se poklonil.

povsod poznan

VAN KAIT
KREMA RAPIDA

Tedaj se je pa oglašil stari Klemenčič in dejal:

»Dovolite mi, da vam sporočim, da bom jutri dopoldne tako vsiljiv in bom prosil obe dami za sprejem tu s svojim sinom. Izpolnili bomo zadnje formalnosti glede izročitve dediščine gospodični Sonji Bregantovi.«

»Ah, končno vendar!« je veselo vzklila Vera. »Potem bomo jutri zvečer slavili obenem tudi nastop moje vlade.«

Klemenčiča sta se molče priklonila in odšli. Vera je še poslala in zrla za Borisom, medtem ko jo je markiza vprašala začuden:

»Kaj naj to pomeni? Čemu izkazuje temu mlademu človeku toliko zanimanja?«

»Naj te ne skrbi,« je odgovorila Vera smeje se. »Hočem samo preizkusiti svoje ženske sposobnosti.«

»Za tako preizkušnjo boš imela kmalu boljše objekte.«

»Najbrže pa ne zanimivejše. Če bi bil ta človek markiz, bi mi utegnil postati še nevaren.«

V večji sta markiza in njena hči srečali gospo Sušnikovo in Vera ji je povedala, da je za prihodnji dan povabila na večerjo oba Klemenčiča, ker bodo dopoldne izvršene še zadnje formalnosti glede prevzema dediščine. Večerja pa mora biti sijajna in taka, kakršno bo ona sama naročila. Sušnikova se je le s težavo obvladala. Najrajši bi bila pokazala ves svoj gnev nad obema mučiteljicama resnične Sonje, toda dejala je mirno.

MED TRNIEM IN CVETJEM

* LJUBEZENSKI ROMAN V DVEH DELIH *

»Jutri bo gospodinja te hiše odločala, kakšna bo večerja.«

»Tako je prav,« je rekla Vera in odšla ponosno vzravnana s svojo materjo dalje v gornje nadstropje.

XLII.

Ko je Sonja ostala sama, je potegnila lakotno pismo svojega očeta iz ovojca, ga poljubila in pričela brati:

»Moja srčno ljubljena hči! Šele zdaj vem spet, da si zares moj otrok in zahvaljujem se Bogu za ta dokaz. Dolga leta sem mučil sebe — in tebe — s strašnim dvomom, toda zdaj vem, da sem delal tvoji materi krivico. Ti si dovolil stara in razumna, da ti lahko odkrito govorim in da me boš razumela. Koliko sem trpel, o tem ti ne bom govoril. Pove naj ti teta Marijana.«

Zdaj sem te končno poklical domov kot svojo hčerko. Toda prevzema me strah, da tvojega prihoda ne bom več dočkal. Moje srce je šibko in bo težko preneslo to srečo. Bog mi bodi usmiljen, čeprav sem toliko zagrešil nad teboj in tudi nad tvojo materjo. Vendar ne morem umreti, dokler ti vsaj na ta način ne izrečem svoje dobrodošlice. Če me ne boš več našla živega — samo v tem primeru ti bo izročeno to pismo — potem te prosim tem potom za odpustitve, moj dragi otrok, da sem te tako dolgo odganjal od sebe. Toda to sem storil iz strahu, da bi s svojo zagrenjenostjo zagrešil tudi tvojo mladost.

Hotel sem te pozabiti. Nisem hotel misliti nate, in vendar sem mislil neprenehoma. Hotel sem, da te nikoli več ne vidim, a zdaj trepetam ob misli, da me bo Bog res kaznoval in te ne bom več dočkal živ. Pri tlici

je naš VAN KAIT.

VAN KAIT
SHAMPOO

Lojzetu si bila, upam, v dobri oskrbi in tvoja mladost je bila gotovo lepa, lepša kakor bi bila pri meni. Upam tudi, da nisi toliko trpela zaradi ločitve, kakor sem trpel jaz.

Zadnje pismo tvojega strica me je seveda nekoliko vznemirilo, kajti iz njega sem spoznal, da se s svojo teta nisi razumela tako dobro, kakor sem pričakoval, in da si želiš domov. In zdaj pridil! Zdaj si gotovo že na poti k meni. Božji blagoslov naj te spremlja domov in varuje doma! In če se boš kdaj poročila, bodi blagoslovljena še on, ki si ga boš izbrala! Moja želja pa je pri tem le ena, da bi vzplamtel tvoj srce za moža, v katerega roke bi najrajši položil usodo našega podjetja in tvojo lastno, ker uživa vse moje zaupanje in bi te mogel tudi resnično osrečiti. Toda njegovega imena ti ne bom imenoval. Nočem ti vsiljevati svoje želje kot svojo voljo. Ti sama izbiraj po čustvih lastnega srca. Iz nesvobodne izbire se more roditi samo zlo in gorje, kakor se je rodilo iz moje zveze s tvojo materjo.

Bil sem neusmiljen ljudi nasproti tvoji materi. Dolga leta sem ji prisiljal vse krivde, ne da bi se zavedal svoje. Zdaj vem, da sem bil kriv sam veliko več, ko sem sebično vezal neno mlado življenje na svoje starajoče se in nesposobno, nuditi ji tisto, po čemer je hrepelca. Moral bi bil sam vedeti, da iz take zveze ne more vzrasti resnična sreča. Moja zveza z njo je bila sebičnost, v kateri sem jo odtrgal od njega, ki ga je edinega ljubila že davno pred menoj. Pred dnevi sva pa spet sklenila mir. Prišla je k meni in mi prinesla prepričanje, da si zares moja hči. Vsa ta leta je nesrečna mislila, da živiš pri meni in sva oba srečna. Meni je pustila samo zato, da ne bi ostal popolnoma sam. Trpela je zaradi ločitve od tebe in vedno mislila nate. Ogpovedala se ti je le, ker je mislila, da bo tako bolje tudi zate, in ker si je s tem sama hotela naložiti pokoro za to, da me je zapustila. Ker nočem ostati v plemenitosti za njo, sem ji obljubil poskrbeti za to, da ji boš tudi ti odpustila, kakor sem ti odpustil jaz, in da jo boš vsako leto obiskala vsaj za nekaj tednov. Prosim te, stori to! Ne odrekaj ji svoje ljubezni! Če te za to prosim, bodi prepričana, da je tvoje ljubezni vredna. Mladi ljudje, ki življenje ne poznajo, sodijo česlo preostro in krivo, toda ti je ne smeš ne soditi ne obsoditi! Tvoja mati je dovolj trpela, ljubi te in hrepeni po tebi. Če mi hočeš še preko groba dobro; ne puščaj je v zapuščenosti. Postala je vdova in je čisto sama.

Tako sem ti napisal tu tisto, kar sem ti na vsak način hotela povedati in laže mi je pri srcu. Ti si moja dedinja in stojiš kot taka na čelu velikega podjetja. V pomoč sem ti določil dva sodelavca, katerima moreš v vsem zaupati. Gospoda Klemenčiča sta izkušena in zvesta moža. Borisa ljubim kakor svojega sina in brez njega ne vem, kako bi bil shajal zadnja leta. Bodi mu hvaležna! Naj vodi do svoje smrti naše podjetje. In če se moja želja izpolni... Ne, o tem ti ne bom govoril.

Bog naj te čuva! Vsa sreča, ki je bila tvojemu očetu in tvoji materi odzeta, naj bo dodeljena tebi! Pri se na teta Marijana, najzvestejšo med najzvestejšimi. Vse, česar morda ne boš razumela, ti bo ona pojasnila. Ona ti bo tudi pomagala živeti se spet v domačo hišo in domače mesto. Živi srečno, moja srčno ljubljena in ne pozabi name!

EVO

PRALNI PRAŠEK
pere brez mila

Tvoj kljub vsemu te srčno ljubeči oče.

Sonji so vroče solze močile pismo, ko ga je brala. Prebrala ga je ponovno, ko da se hoče vsega naučiti na pamet. Vedela pa je tudi, da je zadnja očeta želja, katere si edine ni upal odkrito izreči, že izpolnjena, kajti tisti, katerega si je želel kot svojega zeta, ni mogel biti nihče drug ko Boris Klemenčič. Kako srečna je bila, da je mogla z vedrim srcem izpolniti to očetaovo oporo. Toda tudi hrepenenje po materi se je spet prebudilo v njenem srcu. Kje je? Kako bi mogla priti do nje? To ji bo gotovo vedela povedati teta Marijana.

Dalje prihodnjič.

KULTURNI TEDNIK

Napoleon Dimitrija Merežkovskega

»Napoleona sem pisal v zadnjih letih svojega pariskega življenja, smeraj v skrb in trpljenje zaradi tistega, kar se godi v Rusiji. Ni roman, temveč je izdelan v lirski obliki kakor vse moje stvari. Vendar sem se zelo držal vseh listin in podatkov, tako da je moj Napoleon prav za prav zgodovinski spis.«

To je povedal o svoji knjigi »Napoleon« slavni ruski pisatelj Dimitrij S. Merežkovskij, avtor biografij Gogolja, Danteja; sv. Pavla in sv. Avgustina, sv. Franciska Asiškega itd. ter mnogih velikih romanov in drugih spisov, ki smo jih nekatere že pred »Napoleonom« dobili tudi v slovenščini. Zdaj nam je dala Ljudska knjigarna v svoji zbirki »Naša knjiga« kot tretji zvezek letošnjega drugega polletja v prevodu Antona Mraka še to njegovo obsežno in pomembno delo na 352 straneh, opremljeno tudi s sliko velikega Korzičana.

Merežkovskega »Napoleon« ni edino biografsko-literarno delo tujih slovestv v slovenskem prevodu o Napoleonu; prav letos je izdala Dobra knjiga Aubreyjev roman »Napoleonova velika ljubezen«, ki prikazuje Korzičana sicer le v okviru njegove ljubezni do lepe Poljakinje, vendar dovolj značilno za vsaj delno osvetlitev njegovega značaja in zasebnega življenja. Toda Merežkovskega »Napoleon« se odlikuje od vseh dosedanjih po tem, da nam ne podaja le golih življenjskih zgodb in zgodovinskih sledi, ampak nam riše na velikem ozadju biografije tudi duhovno podobo Napoleona in njegovega časa. Tako je ta »Napoleon« zares plasti-

no in sugestivno literarno delo, pomembno enako kot zgodovina in kot lepovslovna umetnost.

Naša knjiga je tako pridružila v tem letu Pravdnovemu »Džingiskanu« še drugo tovrstno knjigo (in zanimivo je, da sta avtorja obeh Rusi!), ki bo imela v našem prevodnem slovstvu več ko le trenutni pomen. In prav v sedanjih burnih, stisk in tegob polnih vojnih časih je dobro in koristno, če se človek znova in v taki knjigi, kakor je ta, poglubi v dobo prav tako burnih in stisk ter tegob polnih vojnih časov Napoleonove epohe. Zgodovina se ponavlja, pravijo. Ne sicer po zunanjih dogajanjih, vendar po nekih notranjih zakonitostih. Prav o teh nam pa ume povedati Merežkovski veliko, četudi ne naravnost ali celo s tendenco didakta.

Knjigo je arh. Vlado Gajšek lepo opremil, Zadruga tiskarna jo je pa vzorno natisnila.

Josip Jurčič v prevodnem slovstvu. Leta 1928. je izšel v Parizu francoski prevod Josipa Jurčiča romana »Jurij Kozjak«, katerega je oskrbel dr. F. Kolednik, uvod mu je pa napisal tajnik Francoske Akademije Georges Goyau. Francoska kritika je sprejela delo s simpatijo. Za letošnjo stoletnico Jurčičevega rojstva je pa izdala to njegovo mladostno lepovslovno delo v hrvatskem prevodu istega prevajaleca tudi zagrebška knjigarna Kralina. Tudi hrvatski prevod je opremljen z uvodom, napisal pa ga je znani hrvatski publicist Ljubomir Maraković. To hrvatsko izdajo slovenskega dela moramo tem bolj pozdraviti, ker je prva po aprilu leta 1941., medtem ko smo dobili Slovenci prav v tem razdobju več prevodov iz hrvatskega slovstva, tako zlasti veliki Budakov roman »Ognjišče«, istega avtorja roman »Muskov« in nekaj prevodov

v Slovenčev knjižnici. Tako so se tudi Hrvati dostojno spomnili Jurčičeve stoletnice. Toda dr. Kolednik, naš veliki poliglota, je prevedel »Jurij Kozjak« tudi še v italijansko in napoveduje izid tega prevoda že za najbližnji čas. Zeleni bi, da bi prevajalec pridružil »Juriju Kozjaku« vsaj še »Desetega brata«, ki je mnogo pomembnejše Jurčičevo delo kakor roman slovenskega janičarja Kozjaka.

J. E. Polák: Selanovi in drugi. V založbi Ljudske knjigarnice je izšla za letošnjega Miklavža Polakovna knjiga povesti za otroke, ki jo je ilustriral Ivan Erbenik. Šest tiskovnih pol obsegaajoče delo vsebuje vrsto prijetnih in dovolj živahno pisanih zgodbic iz življenja otrok na Razdrtem, kamor je pisatelj, kakor pripoveduje v uvodu, prihajal včasih na počitnice. Te zgodbice, v katerih ozadju se skrivajo čisto tudi lepe in dobre misli, bodo zlasti z veseljem sprejeli fantje okoli desetega leta in še čez, pa tudi deklice bodo našle v njih mnogo mikavnega. Knjiga je prav primerno darilo za sedanje čase.

Jubilaj prof. Maklecova. Sredi meseca je dopolnil šestdeseto leto življenja redni profesor materialnega in kazenskega prava na naši univerzi Aleksander Maklecov, mnogo upoštevanih učenjak v svoji stroki pri nas in drugod, avtor mnogostevnih znanstvenih del in odličnih vzgojitelj. Prof. dr. Maklecov se je rodil l. 1884. v Gorodnem v Ukrajini, po končanih študijah je na postal docent na univerzi v Harkovu, od koder je prišel po boljševiški revoluciji v Jugoslavijo in nato v Prago. l. 1926. pa kot profesor na univerzo v Ljubljano, kjer je pričel že takoj predavati v slovenščini. Prav tako je tudi v slovenščini napisal lepe, vrsto razprav in znanstvenih prispevkov v strokovne časopise. Še na mnoga leta! ja

HUMOR

Prisebno

Meta in Hela sedita skupaj in se razgovarjata.

»In nato,« pravi Hela, »sem mu rekla, da ga ne maram prav nič več videti!«

»In je odšel?« je vprašala Meta.

»Ne — utrnil je luč!«

Razumljivo

Lidija, mladoporočena žena, je skuhala prvo kosilo. Ko ga je pokusila, se ni mogla dovolj načuditi:

»Presmešno,« je rekla sama pred se, »in to je Fedorjeva najljubša jed!«

Mala vloga

Mlada igralka (ki je prvič nastopila s čisto majhno vlogo, po predstavi svojem zaročencu): »No, kako sem odigrala svojo vlogo?«

Zaročenec: »Oprostilo, ljubica, nisem je slišal — moraj sem ravno takrat kihnil.«

Med igralei

»Ste opazili, kako je občinstvo jokalo pri včerajšnji predstavi, ko so me na odru umorili?«

»Seveda, ker je vedelo, da še živite!«

Slikarska

Gospa (slikarju): »S čim prav za prav mešate svoje barve?«

Slikar: »Z razumom!«

Gospa: »Aha, zdaj si šele lahko razložim, zakaj ste postali slikar mi-niatur!«

Verjetno

»Če mislite, da vam verjamem, potem si morate še neumnjše od mene poiskati! In takega boste težko našli.«

Enakega mišljenja

Zdravnik: »Ne morem vam zamolčati, gospod Plotnik, vaša žena mi ni več prav všeč.«

Gospod Plotnik: »Vidite, gospod doktor, tudi jaz sem v tem vaših mišli!«

Potihem

Dragec le zaljubljen v gospodično Kunigundo.

»Prejuba gospodična Kunigunda,« je rekel, »rad bi vas poljubil.«

»Da si tega ne drzneš!« odgovori Kunigunda. »Zakričala bom.«

Dragec se je nekoliko odmaknil nazaj.

»Toda,« je nadaljevala gospodična Kunigunda. »čisto potihem.«

Težki časi

Profesor: »Najstarejše žepne ure so tehtale več ko četrti kile.«

Učenka: »Joj, kako težki časi so morali biti tedaj!«

Skladnost

»Kako se imenuje skladba ki so jo ravnokar predvajali?«

»Ali mislite neseem, ki jo je pela gospodična Zvonkličeva, ali to, kar je igral spremljevalec?«

Izprehod ob morju

Ona: »Na kaj te pogled na morje najbolj spominja?«

On: »Na te!«

Ona (hlabko): »Tako! Zakaj?«

On: »Ker nikoli ne miruje.«

Oddelki Kamikaze so napovedali neizprosen boj sovražnemu ladjeviu

Herausgeber: K. Bratuša, Journalist; verantwortlicher Redakteur: H. Kern, Journalist; Druckerei: Merkur, A. G. in Ljubljana; für die Druckerei verantwortlich: O. Mihalek — alle in Ljubljana. — Izdaja K. Bratuša, novinar, odgovarja H. Kern, novinar, tiska tiskarna Merkur d. d. v Ljubljani; za tiskarno odgovarja O. Mihalek — vsi v Ljubljani.